

DOMOVINA

in KMETSKE LIST

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5, II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun Poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 6.— L, polletno 12.— L, celoletno 24.— L; za inozemstvo: celoletno 30.40 L — Posamezna številka 60 cent.

Pregled vojnih in političnih dogodkov

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 13. septembra naslednje vojno poročilo:

Normalno izvidniško delovanje na egiptski fronti.

Nemški lovci so v spopadu v zraku sestrelili dva »Spitfirea«. Nadaljnje letalo je uničilo protiletalsko topništvo tobruške posadke. Letalo, o katerem je bilo rečeno v včerajšnjem poročilu, da se ni vrnilo na svoje oporišče, je v resnici pristalo med našimi črtami. Naši oddelki so izvedli nočna bombardiranja nad letališčem v Mikabi. Ogenj iz strojníc, s katerim so sovražna letala obstreljevala nekatere vaške hiše okrog Raguse, ni povzročil druge škode, kakor da je ranil neko žensko.

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 14. septembra naslednje vojno poročilo:

Preteklo noč je sovražnik po daljšem letalskem napadu, ki ga je izvršil z velikim številom letal, poskusil s sodelovanjem padalcev izvršiti izkrcanje z lahkih pomorskih sredstev na področju pri Tobruku

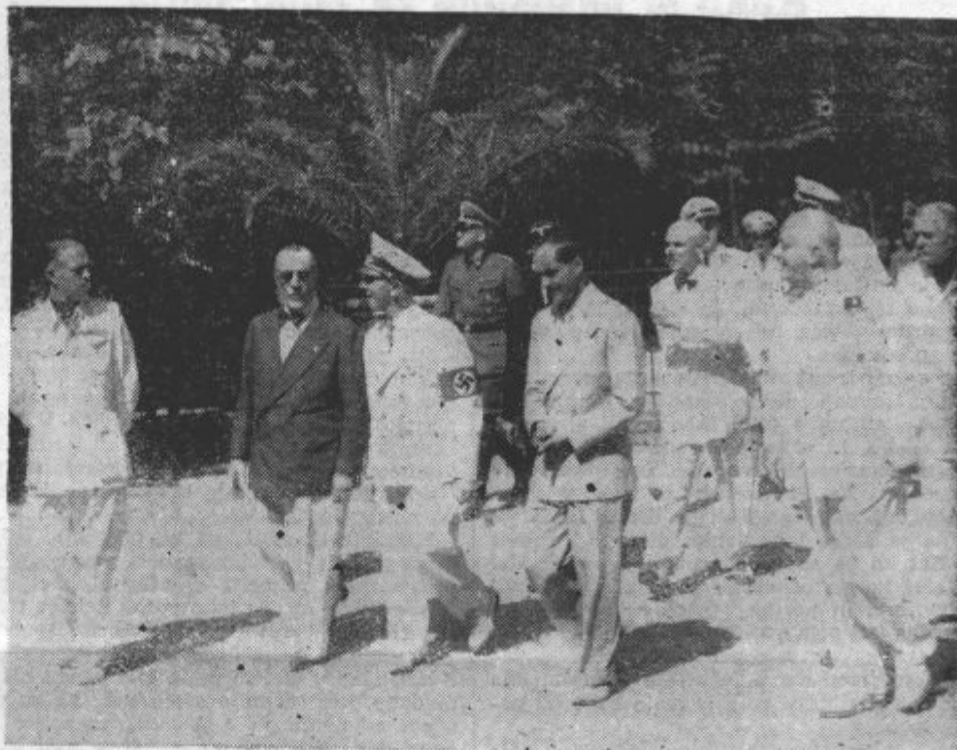
in je svoje podjetje podprl s šestimi vojnimi edinicami, križarkami in rušilci. Takojšen poseg italijansko-nemške obrambe je v krali stri sovražni poskus. Dve izmed vojnih ladij sta bili zadeti in zažgani, ena izmed njih se je kasneje potopila. Nemški lovci so sestrelili v letalskih bojih dve letali, štiri nadaljnja letala pa je zadelo in uničilo protiletalsko topništvo tobruške trdnjave. Britansko torpedno letalo je kakih 40 milj od Tobruka napadlo in potopilo italijansko bolniško ladjo »Arno«, ki je plula v Tobruk, da bi natovorila ranjence. Ladja je imela prižgane luči in vsi njeni predpisani znaki so bili močno osvetljeni. Večina osebja, med drugim tudi vse strežnice Rdečega križa, je bila rešena, družine žrtev pa so bile obveščene. — Iz Rima poročajo, da je to po komaj sedmih dneh zahrbtnega napada na bolniško ladjo »Aquila« ponoven nečloveški napad na bolniško ladjo, ki je plula s predpisanimi lučmi, ki so označevale njeno poslanstvo. Razen štirih mornarjev je pri tem zgražanje zbujujočem dejanju izgubilo življenje še 25 strežnikov.

Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo 13. septembra poročilo, iz katerega povzemamo:

Ob Tereku so nemške čete prebile več sovražnikovih postojank, ki so bile zgrajene kakor utrdbe.

Pred Stalingradom so se napadalne čete kljub trdovratnemu sovražnikovem odporu po naskokih na številne bojne postojanke prebrile še bolj proti mestnemu robu in so vdrlé v južni del mesta. Razbremenilni napadi sovražnika s severa so bili odbiti. Okrog Rževa je sovražnik znova napadel na več krajih. Vsi napadi so bili odbiti z velikimi izgubami za sovražnika. Na fronti pri Volhovu je bilo v teku akcije večjega napadalnega oddelka razdejano mnogo sovražnih bunkerjev in uničen bataljon sovražnikov. Južno od Ladoškega jezera in ob Nevi so se zlomili sovražnikovi napadi v nemškem obrambnem ognju. Nemške podmornice so potopile na Reki sv. Lovrenca, pred kanadsko obalo, na Atlantskem morju in pred Afriko v konvojih in na posameznih voznjeh v trdih bojih 18 ladij. Nadaljnja ladja je bila torpedirana.

× Aretacije rdečih krvnikov v Španiji. Iz Madrida poročajo: Policija je aretirala 10 članov rdečega sodišča, ki so pripadali tudi izvrševalnemu odboru sodišča v Madridu med državljansko vojno. Aretirancem očitajo, da imajo na vesti nad 100 umorov, med njimi umor sina generala Arande. Med aretiranimi so tudi tri ženske, ki so se žalostno odlikovale po svoji krutosti pri ubijanju svojih žrtev in onečaščenju trupel.

Nemški minister za propagando Ekszellenca Göbbels na obisku umetnostne razstave v Benetkah

Ponesrečeni poizkusi angleškega izkrcanja pri Tobruku

Dve križarki, štirje rušilci in več drugih ladij potopljeno, ena lahka križarka in tri druge manjše ladje poškodovane

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 15. septembra naslednje vojno poročilo:

Sovražni poskus izkrcanja pri tobruškem oporišču, ki se je začel v noči 14. t. m. z močnim pomorsko-letalskim napadom, je bil ob 9. zjutraj popolnoma strf. Čete, ki so se izkrcale s pomorskih in letalskih sredstev, so bile v teku petih ur popolnoma uničene in zajete. Takojšnjemu nastopu bataljona »San Marco« pod poveljstvom fregatnega poročnika Giacoma Colotta in drugih naših oddelkov, ki so jim hrabro pomagali nemški vojaki tobruškega oporišča, je uspelo po nagli srđiti borbi obvladati sovražne čete, ki so se že izkrcale, z vštetiimi nekaj padalci. Proti pomorskim ednicam, ki so podpirale operacijo, so obalne in protiletalske baterije italijanske in nemške obrambe nastopile s točnim ognjem in potopile tri rušilce, nekaj izvidnic in več izkrcevalnih sredstev. Proti pomorskim silam, ki so se umikale proti vzhodu, so kasneje nastopile napadalne in bombne italijanske in nemške skupine, ki so potopile eno križarko, en rušilec in več motornih torpedovk ter hudo poškodovale eno lahko križarko in tri druge manjše edince. V teh akcijah se je posebno odlikovala 13. napadalna skupina pod poveljstvom majorja-pilota Renza Vialea.

V naših rokah je ostalo 576 ujetnikov, med njimi 34 oficirjev, več sto pa je mrtvih in ranjenih. Razen tega smo zajeli večje količine vojnih potrebščin. Naša pomorska sredstva, ki so tekmovala pri reševalnih delih, so rešila večji del po-

sadk potopljenih ladij.

Naše celotne izgube so sorazmerno skromne. Istočasni napadi lahkih oklopnih britanskih vozil proti letališčem na tem področju so propadli spričo takojšnjega nastopa krajevnih posadk, ki so uničile veliko število avtomobilskih vozil in zajele nekaj ujetnikov.

Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo 15. septembra naslednje izredno poročilo:

Angleške čete, ki so se izkrcale v noči na 14. septembra pri Tobruku ob podpori letalskih in pomorskih sil, so bile uničene ali ujele po hudi in nagli borbi tesno sodelujočih italijanskih in nemških sil. Sovražne pomorske edince so bile zadete s preciznimi strelji obalnih baterij in protiletalske obrambe, tako da so bili potopljeni trije rušilci, nekaj korvet in številne izkrcevalne ladje. Sovražne pomorske edince so se potem obrnile proti vzhodu, nato pa so jih skupine italijanskega in nemškega letalstva napadle ter potopile dve križarki, en rušilec in več torpednih motornih čolnov. Nadaljnje manjše edince so bile hudo poškodovane. Nemške minolovke so privlekle v pristanišče Tobruka eno brzo angleško stražno ladjo s 117 ujetniki. Devet sovražnih bombnikov je bilo sestreljeno. Skupno je bilo ujeta 576 mož, med njimi 34 oficirjev. Sovražnik je imel mnogo mrtvih. Zajeta je bila znatna količina vojnih potrebščin. Med ujetniki je veliko število brodolomcev s potopljenih bojnih ladij. Na naši strani so izgube skromne.

Delo Pokrajinske delavske zveze v Ljubljani

Ljubljana, septembra. Pred dnevi je bila sklenjena kolektivna pogodba za nameščence zavarovalnih zavodov. S to pogodbo so bile plače znatno zvišane s 1. junijem

l. 1942. ter se je tudi na nameščence zavarovalnic razširila trinajsta plača, kakor velja za nameščence v Italiji.

Pred podpisom pogodbe so se vsi uslužbeni

zavarovalne stroke zbrali na skupščino v veliki dvorani zveze. Na zboru je glavni strokovni svetovalec zveze Dal Pra naglasil važnost in pomen strokovnih združenj, ki imajo v Italiji bolj kakor v katerikoli drugi državi neomejene možnosti za socialno skrbstvo in zaščito delovnih slojev. Očrtal je tudi pomembnost zdajšnjega zgodovinskega trenutka, češ da se zdrave evropske sile bore zato, da jih ne bi uničila jalovost barbarsko preživelega in upornega sveta, ki pričakuje od držav Osi nov, pravičnejši red. Bila bi nesmiselna vsaka utvara, je dodal strokovni svetovalec, kajti narodna gospodarstva majhnih narodnostnih edinic

GOSPODARSTVO

Kako si nasušimo za zimo sadja

Letošnjo dobro letino sadja izrabimo v to, da si nasušimo čim več sadnih dobrot. O tem piše Humek v »Sadjarju in vrtnarju« med drugim tole:

Zal, razen zimskih jabolok, zimskih hrušk in orehov nobeno drugo sadje brez posebne predelave ni mogoče v naravnem stanju ohraniti na mesece ali celo na leta. Koščičasto sadje se drži komaj nekaj dni, poletna in jesenska jabolka in rane hruške pa v dobri shrambi komaj nekaj tednov. Zato skušajo že od nekdaj tako hitro minljivo sadje tako predelati, da mu ne morejo do živga razne glivice, ki so edino krive vsake kvarne spremembe.

Izmed raznih načinov shranjevanja je najstarejši, najnaravnejši in še dandanes najpreprostejši način obrambe pred škodljivimi glivicami sušenje. Sadje, ki prihaja za sušenje najbolj v poštev (jabolka, hruške, češplje), ima povprečno 80 odstotkov vode. Prav ta obilica vode, v kateri so raztopljeni sadni sladkor in druge snovi, je kriva, da je sadje tako lahko dostopno vplivu glivic. Brž ko pa sadju odtegnemo dobršen del vode, torej ko ga primerno posušimo, je varno pred glivicami in postane skoro neomejeno trpežno. Toda kaj pomaga, če bi še tako radi sušili sadje, ko pa nas ovirajo pri tem potrebnem poslu zlasti to jesen razne nepravilike tako, da ima marsikdo pri najboljši volji le malo nade na povoljen uspeh.

Pomanjkanje primernih sušilnic je prva in največja ovira. »Saj bi sušili, če bi imeli kje,« pravi ta ali oni, Je res, z dobro sušilnico se največ opravi. S pravo vneto in dobro voljo se da pa tudi brez lastne sušilnice nekaj doseči. Ako je v soseski večja sušilnica, skušajmo se dogovoriti z lastnikom, da nam jo prepusti za nekaj dni. Na ta način si utegnemo z majhnimi stroški in ne prevelikim trudom nasušiti lepo zalogo. Seveda je treba za tako sušenje v tuji sušilnici natančnega dogovora glede časa, kuriva, odškodnine in podobnega. Ako ni v bližini, večje sušilnice, ki bi prevzela sušenje, porabimo vsako priliko, če se nam nudi v domačem gospodinjstvu. Kjer imajo še staro krušno peč, sušijo anke v peči in na peči. Prav tako se dobro obnese v to svrhu sodobni štedilnik. Sušimo lahko na plošči in v pečicah.

Pa bo kdo rekel, da nima primernih les za sušenje. To oviro vsakdo najlažje premaga. Iz 3 do 4 cm širokih in največ 2 cm debelih remelj-

se morajo nujno nasloniti na velika narodna gospodarstva, če nočejo biti uničena, temveč usmerjena v novi evropski red, ki bo moral sprejeti od sil Osi trajni pravični mir. Zapirati oči pred temi resnicami bi pomenilo isto kakor hoteti vzdržati se na površju v papirnem čolnu na razburkanem morju.

Za tem so predsedniki zveze, oddelka delojemalcev bančne in zavarovalne stroke in sindikata delojemalcev zavarovalne stroke pojasnili udeležencem skupščine vsebino pogodbe, ki jo je skupščina sprejela na znanje s popolnim odobravanjem.

cev zbijemo okvire, ki naj bodo tako veliki, da jih z lahkoto potiskamo v peč ali v štedilnikovo pečico. Ako za dno ne moremo dobiti pripravne železne, pocinkane mrežice, ga naredimo kar preprosto iz protja kakor debel svinčnik debelega, ki ga pribijemo povprek v polcentimetrskih razdaljah na okvir. Dno lahko tudi na redko spletemo iz vrbovih šibic ali srobot. Stare dolenske matere bi znale povedati, koliko so svoje dni nasušile v pečeh sadja, ki so ga nalagale na preproste, iz samega protja in srobot spletene lese. Štiriočlate lese naj bodo vse enako velike, da jih lahko nalagamo drugo vrh druge.

Pri pomanjkanju kuriva ni druge odpomoči, kakor da temeljito izrabimo toploto, ki jo pač moramo imeti za kuhinjo in peko, in pa da sušimo ob ugodnem vremenu tudi na soncu. V sušilnicah bomo kurili z raznim za peči ali štedilnik manj vrednimi odpadki, kakor so korenine, parobki (štrclji) in druga taka grčava lesnina, ki se težavno na drobno seseka.

Marsikje bi sušili, pa ne utegnemo, češ, da je drugega bolj potrebnega dela preveč. V kakem posameznem primeru bi utegnili imeti prav, v splošnem pa ne. Za tako važno delo je treba pač čas vzeti. Ker zlasti v sušilnicah tudi ponoči lahko sušimo, si na ta način prihranimo nekaj časa. S sušenjem v malem pa še tako skoro nič ne zamudimo, ker se sadje samo suši, ko ga denemo v peč ali nanjo ali v štedilnikovo pečico. Velika ovira pri sušenju v sušilnicah je tudi to, da se sadje prepočasno suši. Sušenje izdatno pospešimo, ako sadov (jabolk ali hrušk) ne sušimo celih, ampak jih zrežemo na čim drobnejše krahle. Celo sušimo češplje in prav drobne hruške.

Dobe sušenja sicer ne skrajšamo, pač pa prihranimo kurivo, ako sušenje za 10 do 12 ur prekinemo in postavimo lese z na pol suhim sadjem na sonce ali vsaj na preprih. Medtem denemo v sušilnico sveže sadje. Zato je treba imeti pri vsaki večji sušilnici vsaj dvakrat toliko les, kakor jih gre naenkrat vanjo. Sušenje se pa močno pospešuje in hranje se kurivo, ako se suši nepretrgano noč in dan. Pri večjih sušilnicah je to neogibno potrebno, kajti sicer gre mnogo kuriva v izgubo, ako bi s sušenjem večkrat prenehali, da bi se sušilnica ohladila.

Zavedajmo se, da imamo pri nas redkokdaj dve zaporedni dobri sadni letini! Treba torej skrbeti tudi za drugo leto, ko najbrže sadje ne bo obrodilo tako kakor letos.

Reja kuncev se v neustreznih hlevčkih ne izplača

Kakor je slišati iz vrst rejcev, so začele tudi letos kužne bolezni trebiti zlasti mladi kunčji rod. Največ seveda pogine živali pri tako zvanih zajčkarjih, to je takih rejcih, pri katerih noben nasvet ne zaleže ničesar. Pri zajčkarjih mora samica kotiti do onemoglosti, a krmo za tako številni zarod strgajo prav iz blata ob potih, opljuvanih in onesnaženih od psov, iz jarkov, v katerih se nabira nesnaga, ali pa na kakih drugih nesnažnih prostorih. Skrb za kunce visi navadno na ramah otrok, ki nimajo o potrebah kuncev in o njih zdravstvu niti pojma. Če vidiš hlevčke zajčkarjev, te prime, da bi zgrabil zajčkarja za ušesa in jim krepko nategnil. Od vsega tega mučenja živalic nima zajčkar prav nikake koristi.

Zato ne bo odveč, če se ponovno malo pobavimo s hlevčki, ki so glavno za vsakega rejca. Najprej hlevček, potem šele kunce, je staro pravilo rejcev.

Kunče hlevčke gradimo iz lesa, opeke ali pa iz cementa. Les ima med vsemi največjo prednost. Les je slab prevodnik toplote in zato je predvsem za zimski čas najprimernejši. Uporabna je tudi opeka. Ker je luknjičava, je zdrava in so tudi hlevčki zmerom precej suhi. Najpriporočljivejša je uporaba obeh, lesa in opeke. Les in opeka pa naj se uporabljata tako, da so zunanje

stene iz opeke, notranje naj pa bodo obložene z lesom. Betonski hlevček je najtrpežnejši, toda njegova slaba lastnost je, da je pozimi mrzel, ob deževnem vremenu pa vlažen. Kunčji se v takem hlevu prehitro prehlade.

Važna je tudi lega kunčjega hlevčka. Čelna stran hlevčka mora biti tako obrnjena, da sonce ne more neposredno pripekati na živalce in da stena ni pozimi obrnjena na isto stran, od koder piha veter. Najboljše je, če je čelna stran obrnjena proti vzhodu, kjer sonce sije na kunce le zgodaj zjutraj, čež dan pa nič. Seveda je ta lega možna le v takih krajih, kjer je svet zaprt in burja ne piha naravnost v hlevčke. Tisto stran, kjer veter najrajši piha, zavarujemo s steno, narajeno iz opeke ali lesa, široko dva do tri metre. Postavljena pa mora biti ta stena pravokotno na konec hlevčka.

V bližini kunčjih hlevčkov naj ne bo smetišč in gnojišč. Zrak mora imeti prost dostop do hlevčkov, ker se tudi kunec na zraku dobro počuti, vendar v kletki ne sme biti prepriha. Prav tako mora prihajati do hlevčkov tudi svetloba. Streha ne sme biti iz pločevine, ker jo sonce kmalu segreje in potem se uboge živalce kuhajo v vročini. Lesena streha je najboljša. Prevlečena pa naj bo s strešno lepenko. Čez to streho nare-

dimo še eno, dva do tri centimetre dvignjeno streho iz desk. Na ta način zavarujemo strešno lepenko pred dežjem, vročino in snegom. Taka streha nam služi potem najmanj dvajset let. Poleti moramo pobeliti zgornjo streho večkrat za apnom, to pa zato, ker bela barva odbija vročino. Tudi za stranske stene je dobro, če jih prebelimo s kakšno svetlejšo barvo, najbolje pa z apnom. Če imajo hlevčki streho iz opeke, moramo opeko poleti polivati z vodo.

Hlevček naj ima streho podaljšano v napušč, ki naj sega vsaj do poldrugi meter navzven. To pa zaradi tega, da so kunčji tudi takrat na suhem, kadar dežuje in pada dež po vetru. Razen tega ima napušč še to dobro stran, da nam ni treba stati na dežju, kadar krmimo živali. Obenem varuje napušč živali tudi pred vročim soncem.

Zelo dobro je, če okrog zajčjih hlevčkov nasadimo drevje ali grmovje. Posebno hitro se razrase bezeg. V sili si pomagamo tudi s fižolom, vrtnim siakom ali divjim hmeljem.

Hlevčki naj bodo zmerom zunaj, nikdar pa v zaprtih prostorih. Zajci dobe zunaj lepe in goste kožuhe, tako da so za zimo dovolj zavarovani pred mrazom. Pred vročino, preprihom in zimsko burjo pa jih mora varovati človek. Tu delajo izjemo le angorski zajci. Za angorce imejmo hlevčke v takih krajih, kjer je poleti odprto, pozimi pa vložimo pred hodnik vrata z okni. Če pa so prostori zaprti, moramo nujno skrbeti za zračenje.

Hlevčki so lahko največ trinadstropni. Splošno velja pravilo: dno vrhne kletke ne sme presegati rejčevih ramen. Povprečna prostornina za posamezno kletko je: 100×80×60 cm. Mera je lahko malo manjša za male pasme, za velike pasme pa nekaj večja.

Zrazen hlevčka je dobro, če ogradimo nekaj kvadratnih metrov prostora, kamor potem spuščamo mladiče, da se naletajo, kar zelo koristi njih zdravju. Na ta način se utrjujejo, telo se jim enakomerno razvija in s tem se povečava odpornost proti raznim boleznim.

Za odtok vode si naredimo pri hlevčkih nekake zlebove, ki naj držijo v pripravljeno posodo, katero pa moramo potem vsak dan sprosti izlivati na gnojišče. Zlebove moramo vsak dan izpirati še z vodo, da se preveč ne usmradijo.

Takšni nekako naj bodo kunčji hlevčki. Dobro pa je seveda, če si tisti, ki si hoče narediti nove hlevčke, ogleda že postavljene pravilne hlevčke pri kakšnem starem in izkušenem rejcu. Hlevčki so poleg čiste krme, ki jo daješ živalcam redno vsak dan trikrat ob določenih urah, najvažnejše za vsakega rejca.

Drobne vesti

Poznega sadja ne spravljaj prezgodaj. Počakaj, da dobro dozori, nato ga pa oberi, ker se z otrepanjem obtočle in ni za zimsko shranjevanje. Tudi, ko ga obiraš, ga ne smeš metati v trdo posodo in potem morda celo presipavati iz posode v posodo. Tudi ne smeš sadje takoj, ko ga obereš, spraviti v stalno shrambo. Najprej ga že pod drevsom prebereš, nato ga pustiš nekaj tednov na kupih v značnih prostorih, da se nekoliko vleže in se pokaže, kaj ni za shrambo. Končno shraniš sadje (vsako vrsto posebej) v temeljito očiščen prostor, in sicer je treba prej police pomiti z lugom, stene prebeliti in napolned ves prostor zažveplati. Vse to delo opraviš pri lepem vremenu, kakor je treba le pri lepem solčnem vremenu obirati sadje. Tako delo se ti gotovo izplača, ker ti sadje ne gnije, a je tudi sicer lepo ohranjeno, da ga lahko prodajaš po lepih cenah.

Dokler je krompirjevka zelena, ne izkopavaj krompirja. Krompir dozori, ko je krompirjevka čisto suha. Če pa je krompirjevka še zelena, pusti, da bo ta važni pridelek čisto dozorel, ker so zreli gomolji tudi odpornejši proti gnilobi in proti mrazu. Zgodnjega krompirja ne shranjuj, temveč ga hitro porabi, da ti ne bo prej zgnil. Kjer so ljudje krompir izkopali še nezoreli, je treba previdno odbrati za shranitev dobro razvite plodove, druge pa je treba prej porabiti.

Kaj storiti če slana popari paradiznike. Ko enkrat nastopi slana, uniči rast paradiznikov. Zato od slane poparjene paradiznikove rastline izpulimo in jih obesimo na zaveten kraj, kjer ne zmrzuje, da plodovi dozore.

× **Velikost človeka ni odvisna od jedi.** Za človeško rast so jed, pijača, gibanje in bolezni samo podrejenega pomena, glavni pomen ima neki notranji nagon. V človeški lobanji je namreč pod možgani žleza, ki si ji pravi hipofiza. V njej se med drugim ustvarja tudi neki hormon (snov za draženje), ki se izloča naravnost v kri in od katerega je odvisna rast človeškega telesa. Če tega hormona ni ali pa če se prepočasno izločuje, ostane človek pritlikavec, ki včasih ni višji od 70 do 80 cm. Če je pa tega sredstva za draženje v izobilju, se človek lahko razvije v pravega velikana, visokega včas tudi do dveh metrov.

NORAH LOFTS

V SUŽENJSTVU

Coldham je okrenil glavo in se prijazno nasmehnil: »Ah, to ste vi. Le bliže!« In okrenjen k prijatelju je pojasnil: »Tole je najmlajša gostja v gostilni. Prišla je na svet prav takrat, ko sem se zadnjič mudil tu. No, pokaži se, malček!« Sklonil se je k Hesteri in presenečen vzkliknil: »Kakšen lep otrok, mar ne, Fenton?« in je vprašujoče pogledal prijatelja.

Hestera je brez zadrege opazovala ta tuja bitja. Ženske je bila že videla, ker so dekletke prišle včasih v Elino sobo, moškega pa še ne.

Po nekaj površnih vprašanjih gospod Coldham ni vedel, kaj naj bi še rekel, tedaj pa je zagledal biskvit. Vtaknil je enega v Hesterina usta in je zadovoljen gledal, s kakšnim navdušenjem je otrok pojedel slaščico.

Ela je postavila Hestero na tla. Otrok se je brž prestopil, da bi si boljše ogledal Coldhamove visoke jahalne škornje, s katerih so mu viseli čopi. Njene drobne ročice so božajoče drsele po svetlih sarah in natego: vale čope; vse se ji je zdelo tako smešno na tem čudnem bitju, ki je tičalo v nečem visokem in črnem. In tudi to čudno bitje se je smejalo, se sklonilo k nji in jo dvignilo visoko v zrak.

Coldhama pa je igra z otrokom kmalu začela dolgočasiti. Položil ga je nazaj v martinoro naročje, spet je posegel v žep in privlekel iz njega zlatnik, ki ga je spustil v izrez Hesterine oblecke.

»Očarljiv otrok,« je ponovil. »No, mar nisem imel prav, ko sem vam takrat dejal, da ni nobenega razloga za solze?«

»Da, gospod!« je pritrdila Ela, ki ni pozabila tega, kar ji je bil zabičal Wainwright, čeprav jo je obhajala želja, da bi temu prijaznemu človeku, ki je bil prepričan, da njej in otroku tu nič ne primanjkuje, razodela, kako je v resnici z njima.

»Če se spet vrnem, bo otrok gotovo še enkrat tako velik,« je dejal Coldham in jima pokimal v slovo.

Ela je pripognila koleno. »Srečno pot, gospod in prisrčna vam hvala!« In obrnjena k Fentonu je dodala: »Zbogom, gospod!« in še enkrat pripognila koleno.

Ko sta ostala moška znova sama, se Fenton ni mogel nremagati, da bi se ne bil pošel nad Coldhamovo ljubeznijo do otroka, toda prijatelj mu ni šel na limanice, in tako sta bila kmalu spet sredi pogovora o plemenskih konjih.

TRETJE POGlavJE

Čez eno uro je bil Coldham že na poti v Newmarket, ne da bi se bil le z najmanjšo mislijo ustavljal pri Eli in Hesteri, a tudi pri poznejših ponovnih obiskih »Pri zlatem runu« se je le bežno spominjal dekletke in njenega otročička. In vendar se je vse Elino življenje po njenem srečanju s Coldhamom popolnoma preusmerilo.

Ko je zdrknila v podstrešni sobici muselinasta oblekca z otroka na tla, se je potočil čez deske zlatnik. Dekletce je iztegnilo roko za bleščečim predmetom, toda Ela, ki se je bala, da ne bi Hestera požrla novca, je zmajala z glavo in dejala z glasom, ki ga je otrok dobro poznal in je takoj ubogal: »Ne, to ni za mojega ljubčka.«

Ela je pobrala denar, ga vtaknila med svoje premoženje, skrbno je vzravnala in spravila, kar ji je bila prodala mati Fennova, položila je Hestero nazaj na posteljo in jo trdno privezala za desno nogo k postelji.

Ves ostali del dneva je Ela delala kakor stroj. Roza ni bila ničesar storila: kakor hitro ji je Wainwright pokazal hrbet, se je

izmuznila od dela. In ko je brodirala Ela po lugu, ko je obešala perilo, čistila veliko peč, pomivala posodo in snažila žlice, so se ji porajale v možganih misli, ki so ji nemara že kdaj prej rojile po glavi, ki pa so dobile zdaj, ko je imela gvinejo, gvinejo, o kateri ni nihče ničesar vedel, in ki je bila njena neomejena last, prvič trdnjšo podlago.

Eno je bilo gotovo: Hestera ne sme nikdar čistiti, ribati in prati. Goditi se ji mora bolje kakor njeni materi. Zato pa je bil potreben denar, mnogo denarja. Mora si ga pridobiti. Toda kako?

Prihodnji mesec bo pač dobila svojo letno plačo, toda od teh dvajsetih šilingov mora dobiti mati Fennova šest in prav toliko jih bo morala dati šivilji, da ji bo sešila blago, ki je predstavljalo del njene plače. Ostalo ji bo torej osem šilingov, da bo z njimi kupila različne potrebščine v naslednjih dvanajstih mesecih. In poleg vsega potrebuje še čevlje, kajti v cokljah, ki jih je nosila po kuhinji, ni smela v sobe; tega gospod Wainwright ni dovolil. Coklje ropotajo, gostje pa morajo imeti mir. Nič ne pomaga... čevlje mora imeti. Toda denarja, ki ji ga je bil dal gospod Coldham, ne sme za nobeno ceno načeti. Nasprotno, še pomnožiti ga mora. Toda kako? Kako?

Ela je štela enaintrideset let. Dvaindvajset jih je bila preživela »Pri zlatem runu«. Do njenega dvajsetega leta so ji dajali le stanovanje in hrano. In pa krpe, ki jih je imela na sebi. Zgodaj je postala sirota, pa je bila srečna, da je našla »Pri zlatem runu« zatočišče. Nikdar ji ni bilo prišlo na misel, da so jo izkoriščali, nikdar ni podvomila o krčmarjevi plemenitosti, ki se je kazala v tem, da ji je dajal na leto dvajset šilingov, potem ko je delala enajst let skoro zastoj, in potem, ko so nekega dne našli staro Ano, ki je dotlej snažila stopnice, mrtvo ob škafu.

Prvič je zdaj Elo vznemirilo vprašanje, ali ni neumna, da se je zmerom zadovoljila s tem, kar so ji dajali, in ali ni že čas, da bi prosila gospoda Wainwrighta, naj ji zviša plačo. Roza na primer, ki je bila vsekakor lepša in mlajša od nje, zato pa dosti manj pridna in vestna, je dobivala petdeset šilingov na leto, poleg barhenta in katuna pa še po tri izgotovljene predpasnike in čepice in razen tega še navitino, ker je stregla v točilnici. Gospa Bridgesova se je v teku let povzpela do zdajšnjega položaja. Vse so nekaj dosegle, le ona, skromna in z vsem zadovoljna Ela ni prišla nikamor. Mar naj večno riblje, pometa in pomiva? Ne, zahtevati mora, naj ji vendar že dajo kakšno delo, ki bo neslo toliko, da bo lahko skrbele Hestero za obleko, da jo bo lahko dala učiti in se pobrigala za njeno bodočnost.

Ko je prišel plačilni dan, je čutila po utripanju žile, da je neogibno potrebno, da zahteva boljše plačo.

Izplačevali so jih v kuhinji. Dekle so vstopale druga za drugo in po nekem gotovem redu prejemale svoje deleže. Ela je bila med zadnjimi. Vzela je oba kosa blaga in je obnavljaje se stopila k Wainwrightu, ki je z veliko mošnjo v rokah sedel za mizo in delil poslom denar, do katerega so imeli pravico.

Ela je vzela svojih dvajset šilingov, a namesto da bi bila pripognila koleno in odšla, je obstala na mestu in izpregovorila z glasom, ki se ji je zdel drzen in smel, v resnici pa je bil le ponižno šepetanje: »Prosim vas, gospod, dajte mi kakšno drugo mesto... kar koli, kjer bi lahko kaj več zaslužila.«

Wainwright jo je osuplo pogledal. »Kako si rekla?« je poskočil, kakor da bi bil dobro slišal.

»Jaz... jaz sem vse svoje življenje ribala... in bi rada... prišla kam naprej...«

Zdelo se je, da se Wainwright zabava. »Kaj pa bi rada delala?« se je zarežal. »Mešala punč ali kaj?« Mešanje punče je bilo izključno njegovo opravilo. Niti gospa Bridgesova se ni smela nikdar poizkusiti na tem področju. S temi besedami je hotel povedati, da njene zahteve ne smatra za resno. Zadržnil je mošnjo, iz katere je bil jemal denar, in je vstal, da bi odšel. Z nečuvveno predrznostjo mu je Ela zastavila pot. »Ne mešati punč, gospod... ne... gotovo ne...« je zaklicala, »ali lahko bi delala kaj drugega... morda v točilnici ali...«

»Ostaneš, kar si!« se je zadržal Wainwright, ji obrnil hrbet in odšel iz kuhinje.

Ela je zavzdihnila. Storičila je bila, kar je mogla, za Hestero se je borila, pa so jo premagali. Ni ji kazalo drugo, kakor da se pomiri s tem. Segla je po škafu v kotu, nalila vanj vroče vode in začela pomivati kamenita kuhinjska tla.

Gospa Bridgesova, ki je bila prva dobila plačo in je zdaj pripravljala kolerabo h koštrunjemu raguju, se je večkrat ozrla na klečeče bitje, ki so mu pravkar odbili prošnjo, pa je kljub temu z nezmanjšano vnemo opravljala odkazano mu delo. Izmed vseh dekel ji je bila Ela najbolj pri srcu. Čutila je čezmerno hvaležnost, s katero je Ela sprejemala neznatne darove, na primer jabolko ali košček kolača, in jih vsa srečna odnašala svojemu otroku.

Ko je bila Ela gotova s pomivanjem in se je pripravljala, da bi začela čistiti nože, je kuharica nenadno prenehala sekljati meso in je vprašala: »Ali bi hotela Aggino mesto?«

Aggi je bila Rozina sestra in še levša od nje. Bila je sobarica.

Ela, ki je bila laleč preskromna, da bi upala na tako sijajno mesto, je mislila, da se gospa Bridgesova šali z njo, pa se je skušala braniti: »Nikdar nisem mislila na Aggino mesto; mislila sem le, da bi mi gospod Wainwright lahko dal kakšno delo, s katerim bi kaj več zaslužila.«

»Lahko dobiš Aggino mesto, če hočeš!« je dejala gospa Bridgesova in je čez trenutek dodala: »V ostalem ima pa to tudi svojo senčno stran — marsikdo misli, da sobarica ni tu samo za to, da bi postiljala... Pa saj to sama veš... Kako je torej? Hočeš Aggino mesto?«

Nobena skrivnost ni bila, da se je vladarica kuhinje včasih rada malo »podprla« in Ela je bila prepričana, da je danes, ker je bil praznik, še prej kakor običajno zvrnila nekaj kozarčkov. Vendar se ji ni drznila pokazati to, temveč je prosto odgovorila, da si pač ne bi mogla želeti kaj boljšega, kakor je mesto sobarice, da pa Aggi gotovo ne bi hotela z njo zamenjati.

»To prepusti meni...« je zamrmrala gospa Bridgesova.

Ela se je nerazumevajoče smehljala in je začela čistiti nože. Pozneje, ko je Ela že davno odšla iz kuhinje in je bilo kosilo že skoro kuhano, je gospa Bridgesova dala porcio koštrunjega raguja v lonček, vzela iz predalčka rabarbarinega korenja, ga nastrgala in pomešala v ragu.

Aggino delo v tujskih sobah je trajalo do ene, zato je imela svoj opoldanski odmor nekoliko pozneje kakor ostali posli. Ko je prišla v kuhinjo, je gospa Bridgesova postavila pred njo lonček in ji voščila dober tek.

Aggi je jedla z velikim tekom. Čez nekaj ur pa jo je napadla kolika. Gospa Bridgesova, ki je v takih primerih zmerom znala pomagati, je priporočila segrevanje. Vrgla je v peč opeko, jo pustila nekaj minut v ognju, nato pa jo položila na Aggin trebuh. Njeno stanje se je kmalu toliko popravilo, da je lahko drugo jutro vstala in se lotila dela. Za kosilo je bila njena najljubša jed riba v poprovi omaki, ki jo je Aggi pojedla veliko porcijo. Kmalu je dobila nov, močnejši napad. Aggi je stokala in vzdihovala, mislila je, da je prišla njena zadnja ura, pa je izsilila, da so jo spravili domov k njeni materi, ki je imela v vasi čedno majhno hišico.

(Dalje)

ZA UGANKARJE?

Stopnice

1. p o . . . . .
2. . p o . . . . .
3. . . p o . . . . .
4. . . . p o . . . . .
5. . . . . p o . . . . .
6. . . . . . p o . . . . .

1. Gorovje nedaleč od Maribora. 2. Lekarna s tujo besedo. 3. Povelje z drugo besedo. 4. Sirovak jo dobi. 5. Tako se sliši, kadar mlatijo mladici (zadnji trije udarci). 6. Okrajšava za tajno državno policijo v Nemčiji.

***

Čarobni kvadrat

1. a a a a a
2. a d d e i
3. k k k k l
4. o o o r r
5. s š š t t
1. 2. 3. 4. 5.

Vodoravno in navpično: 1. Mestece ob Savinji. 2. Pripadnik nekega severnoafriškega plemena. 3. Nasprotno od koristi. 4. Gojenec oficirske šole. 5. Nedoločnik glagola, ki označuje neko delo na polju.

***

Križanka

1		2	3	4	5		6
		7					
		8					
9	10					11	
12							
13			14			15	
	16				17		

Vodoravno: 1. Pritok Drave na Spodnjem Štajerskem. 7. Manj rabljena beseda za jezdenje. 8. Pozimi ga čutimo. 9. Če vlada v stanovanju, rado v njem plesni in gni. 12. Iz gasilčeve cevi plane + egiptska reka. 13. Abecedna oznaka za neko črko. 14. Nekli osebni zaimek v srbohrvaščini. 15.

Zadnji črki priimka in imena velikega slovenskega pisatelja. 16. Okrajšava za naslov, ki ga dobe visokošolci, če končajo študije pod izvestnimi pogoji. 17. Človeku je potreben do smrti.

Navpično: 1. Majhno drevo, 2. Vedro, posoda za pomije v narečju. 3. Trg na Sp. Štajerskem. 4. Prebivalca nekega kraja nedaleč od Ljubljane. 5. Starorimski priimek za ljudi z velikimi nosovi. 6. Mesto ob Dunavu v Bački. 10. Znamenita francoska božja pot. 11. Rastlina, ki se uporablja za metle.

***

Rešitve ugank iz prejšnje številke. Križanka: vodoravno: 1. grintavec, 9. lira, 10. vime, 11. osel + redar, 13. Avar, 16. Kajn, 18. ni, 19. ji, 20. Itaka, 22. Anza, 23. Asta; navpično: 1. globanja, 2. ris, 3. Irena, 4. nal (lan), 5. ave, 6. vidra, 7. Ema, 8. Cerknica, 12. re, 14. vi, 15. ruta, 16. Krka, 17. J. J., 20. iz, 21. as. — Skrit pregovor: hišica Tirana, Poljak, Čadram, sirena; pogovor se glasi: Hiti počasi! — Posetnica: Janko Kersnik.

Ženski vestnik

Priprava zelenjavne moke za juho

To ni prav lahko delo, saj terja precej potrpljenja. Sestavi si recept za zelenjadno juho po svojem okusu in vso to zelenjavo posuši po navodilih, ki smo jih v našem listu že nekajkrat navedli. Prav dober recept za zelenjadno juho bi vseboval na primer cvetačo z mladimi listi vred, kolerabo z mladimi listi vred, korenje, grah (tudi kar znotraj olupljene grahove luščine), paradižnike, zeleno, petršilj, zelje, ohrovt in drugo, vse v razmerju, kakršen je tvoj okus. Vse to posuši tako, da očiščeno in razrezano prej (liste v rezance, plodove v koleščke) izpostaviš pari, odnosno, da imaš manj dela, poliješ s krompom, pustiš nekaj minut v kropu, nato odcediš, poliješ z mrzlo vodo in pustiš, da se dobro odteče in osuši. Le paradižnikov ne popariš. Nato naložiš na leso in sušiš ne prenašlo na soncu ali nad štedilnikom ali v neprevročni pečici. Suši vsako zelenjadno vrsto zase. Če se hočeš ratančno držati navodil za sušenje, preberi tiste naše številke, ki pišejo o tem.

Nasušiš si za zelenjadno juho tudi krompirja, ki takšni juhi znatno izboljša okus, potem gob, čebule in še kakih drugih dišav.

Vse to posuši tako, da hrusta in se gladko lomí, nato pa zmelješ vsako zelenjadno vrsto zase na kavnem mlinčku v moko. Tudi gobe in čebulo. Potem lahko posamezne moke zmešaš

v razmerju, kakor ti prija, in shraniš na suhem. Juha iz take moke je kakor pasirana. Opozorjamo pri tem, da ti bo mletje delalo težave, če zelenjad ni dovolj posušena. Če je boš zmlela, je seveda ne posušiš tako zelo.

Zdaj, ko je še skoro vsega dovolj, si z najhujšimi stroški napraviš take zelenjadne moke za juho, da boš imela za zimo kaj izpremembe.

Za kuhinjo

Zelenjad z mesom. Pol kilograma koštrunjega ali govejega mesa (tudi kunčje je dobro) zrežeš na koščke in ga z eno čebulo in eno žlico sladkorja na eni žlici masti nekoliko podušiš. Štiri repe, dve zeleni, štiri kolerabice, dva korenčka in eno karfioljo očistiš, zrežeš na kocke in prideneš k mesu. Liste karfiola in kolerabice zrežeš na rezance in prav tako daš k mesu. Dalje dodaš še vršček timjana in štiri paradižnike. Vse osoli in zalij z vodo, ki naj stoji malo čez zelenjavo. Pokrij in kuhaj do mehkega. Tudi popopraj. Ko je že vse skoro mehko, dodeni v kocke zrezanih šest krompirjev in kuhaj še pol ure. Uživa se ta jed s kruhom. Če ne dobiš mesa, se jed napravi brez njega.

Kunčja obara. Zanj vzemi malo starejšega kunca, ki ga je treba zaklati dan pred uporabo. Zreži (za šest oseb) poldrugi kilogram primerne kunčjega mesa na koščke. V kozico pa daj dve žlici masti in v razbeljeni zarumeni malo drobno zrezane čebule. Nato pridaj meso, pokrij in praži. Ko je meso že nekoliko rumeno, ga potresi z žlico moke (kakaršnekoli), malo premešaj in zalij z juho. Prideni še košček korenčka, petršilja, limonove lupine, vršček majerone, malo zribanega muškatovega oreščka (če ga imaš) in nekaj žlic kisa ali belega vina. Pusti vreti, dokler se meso ne zmešča. H kunčji obari lahko daš na mizo s sirovim maslom zabeljene makarone.

Zelenjavni hlebi s krompirjem in kvasom. Zelenjavo (solato, špinačo, cvetačne liste in drugo) skuhamo in sesekljamo, nato pa dodamo pol kilograma vkuhanega naribanega krompirja. V to zmes denemo štiri dekagrama kvasa, eno jajce in potrebno količino soli. Vso to premešamo zmes izoblikujemo v hlebčke, ki jih na razbeljeni masti opražimo na obeh straneh.

Preprosta zelenjadna ometa. Prepražimo 750 gramov sesekljane zelenjave. Nato zalijemo zelenjad s testom, ki smo ga napravile iz 100 gramov moke (enotne in malo riževe) in lepo spečemo na obeh straneh kakor ometa. Jed je treba seveda prej osoliti in malo popoprati. Jajce in mleka ni treba.

Koristni nasveti

Vlaganje mešane zelenjave. Če vložiš mešano zelenjavo, je okus toliko boljši, kolikor raznovrstnejša je zelenjad. Zlasti je treba vzeti karfiolo (cvetačo), šalotko, korenje, stročji fižol, kumari-

Po Steubnu:

22

RDEČI VIHAR

Povest iz prve indijanske vojne za Ohajo

Logan ni ničesar zamolčal, ničesar ni olupševal, pripovedoval je natanko, koga vse je ubil, koliko žena, koliko otrok. Mirko ga ni več preklinjal, toda njegov srd je naraščal od minute do minute. Logan je strmel v daljavo in ni ničesar opazil.

Ko je končal, je le še rekel:

»Poglej, brat moj, to je bila blaznost in Logan se bo pokoril zavoljo blaznosti. Logan je bil kristjan in je pozabil besede dobrega Boga. Logan se hoče spokoriti. Toda poprej te prosim brat tvoj: ne sledi blaznosti, bodi mož, brat moj, in ne škoduj svoji duši! Bodi kristjan in se ne norčuj!«

Glavar se je dvignil in je svečano govoril zvezanemu:

»Glej, brat moj, tvoja duša je zvezana, kakor je bila premočna, srd in ogorčenje sta ga premagala, vzpel se je v veze in je rjul kletvice in groznje, prisegel je, da bo pobil vse rdečkožce, ki mu pridejo pred puško. Vpil je in besnel, dokler je mogel samo še hropsti. Njegovo hropenje pa se je mešalo z nepojmljivim votlim ječanjem, zmagal ga je krčeviti jok, v katerem se je močno telo treslo, kakor trese panter mlado srno, katero nese v gobcu.

Logan je sklonjen gledal moža, ki si ni mogel pomagati. Venomer je pomirjevalno in dobrohotno govoril besede tolažbe. Ostal je pri Mirku vso

noč in še naslednji ves dan. Toda Mirko je zapadel v globok mračen molč, v njegovih očeh je žarela vroča maščevalnost, neprestano je škrtal z zobmi in grozil, da bo Logan ubil, kakor hitro bo spet svoboden. Logan naj mu le sname vezi. Logan da je rdečji volk kakor vsi ostali rdečkožci. Prej da ne bo miru, preden ne bodo vsi Indijanci odpravljene s sveta. Zatretili da jih je treba. Brezmejna Mirkova bolečina se je bolj in bolj spreminjala v edino željo: maščevanje, maščevanje nad vsem, kar je rdečega! Nikakor ni maral vzeti hrane in Loganu ni preostalo nič drugega, kakor da je še naslednjo noč ostal pri svojem bivšem prijatelju. Še zmerom je upal, da bo lahko Mirka pomiril.

To noč je čul Indijanec, ko je onemogel Mirko baš za kratek čas zaspal, tiho šumenje na jasi. Priluhnil je, izkušeni lovec je takoj vedel, kaj se tu dogaja. Beli ljudje se hočejo približati. Indijanci bi bili gotovo tišji. Zdaj so neznano celo začeli tiho klicati Mirka po imenu. Logan je šil v nasprotno smer, onkraj ruševin pogorele bajte, ko so se beli približali. Bilo je osem mož. Lahko jih je preštel, tako blizu so prišli. Spoznal je Konradov glas, čul je, kako je nekdo vzkriknil od groze. Gotovo so našli spečega Mirka, pa so menili, da je mrtev. Toda Mirko se je prebudil in jim strah prerojal.

Logan se je še bolj umaknil v temo. Storil je to pravi čas, kajti Mirko je takoj vprašal po Loganu. In ko so beli slišali, da se je Logan pravkar tu mudil, sta dva kar na slepo ustrelila v noč. Konrad je tedaj odločno prepovedal, da bi po nepotrebnem trošili smodnik. Treba je več previdnosti. Logan je v močni tišini razumel sleherno besedo, ki so jo beli izgovorili med seboj.

Naenkrat so onemeli, ko so čuli, kako je Indijanec v čisti angleščini govoril iz nočne teme glasno in razločno:

»Beli ljudje so otročji! Gozdovi so lahko polni irokezov, beli pa vpijejo kakor mladi psi!«

Indijanec je za trenutek prenehal govoriti. Potem so ga spet čuli, kako jim je govoril iz večje daljave:

»Svetlolasec, ki si zdaj srebrnolasec, brat moj, kar koli hočeš zoper mene storiti, stori! Toda vedi, zoper tebe ne bo Logan nikoli dvignil orožja. Bodi mož, ne sledi pekočim bolečinam v svojih očeh, ne ubogaj pohlepa po maščevalnosti, ki te žge v srcu! Bodi možan, bodi človek! Logan je divja zver, ti pa bodi mož, brat moj, ostani človek!...«

Potem beli niso ničesar več slišali.

Še tisto noč je tudi Mirko izginil za zmerom izpred oči svojih sosedov, odpravil se je iz naselbine ob Modri reki. Nikoli več niso čuli ničesar o njem.

Mnogo let pozneje pa je neki potujoči trgovec v vaški gostilni povsem po naključju začel navajati pogovor na belega moža, ki je postal strah irokeških Indijancev in je ustrelil vsakogar izmed njih, ki mu je prekrizal pot. Vsakemu ustremljenemu Indijancu je odvzel skalp. In kadar je prišel v naselbino belih, da kupi smodnika, mu je vedno viselo nekaj svežih skalpov za pasom. Beli strelec je bojazljiv kakor gozdna žival, nima kože, ne stalnega bivališča, prebiva na drevju, spi globoko v grmičju in njegov edini življenjski smoter je menda lov na irokeške Indijance. Kako se piše ni znano, vsepovsod mu pravijo le krvoločni Mirko. Nekoč je baje pripovedoval, da je umoril Gingvato, glavarja rodu Senekov. To pa najbrž ni res, kajti Gingvata je gotovo padeč ob Modri reki, ker se odtlej, ko je šel na roparski pohod v te kraje, ni več vrnil.

Lord Denmor pred Čilikotom

»Tako, tako, zdaj torej hočejo rdeči gospodje skleniti mir. Mar so tako kmalu vsega siti ali pa jih je strah mojih čet?«

»Strah, dragi lord? Ne vem, kako bi sodil. Morda že imajo dovolj skalpov, dovolj častnih

ce in grah. Karfiolo, korenje in stročji fižol zrežeš na drobne kose in dobro umiješ. Vse to zložiš za šest dni v čist, dober vinski kis, ki ga precej osoliš. V ta kis izstopi iz vložene povrtnine toliko vode, da se potem ni bati prevelikega razredčenja kisa, v katerem je povrtnina dokončno vložena. Sedmi dan deneš zelenjad iz kisa v čisto skledo in jo iz nje v redu vložiš v kozarce. Vmes daješ zeleno papriko, cel poper, koščke hrena in drugo dišavno zelenjavo za izboljšanje okusa. Čez vse vliješ nov vinski kis, ki je nekoliko oslajen, in kozarce dobro zavežeš s pergamentnim papirjem.

Paradižniki se nikakor ne smejo sušiti na papirju. Zrele čim bolj mesnate paradižnike zrežeš na en centimeter debela kolesčka, ki jih položiš potem drugo poleg drugega na lese, a ne a papir, ker se nanj tako prilepijo, da jih potem ni mogoče odtrgati. Kolesčka so seveda zelo sočna in nekaj soka gotovo odteče. Sušiš na ročem solncu ali pa nad štedilnikom. Tudi v pečici gre, če ni prevroča. Prav tako vročina nad štedilnikom ne sme biti prehuda, ker se ti vse speče in preveč sprime na les. Sploh je treba rezine večkrat premakniti, ker se rade primejo lese. Ne suši prenaplo. Imeti moraš pri tem pač potrpljenje. Ko so paradižniki čisto suhi, jih shrani v papirnatih vrečkah na suhem. Rabiš jih kakor presne.

Domači zdravnik

Zdravilnost rmana

na kmetih že poznajo

Rman, ki se imenuje mezinc ali škorecelj, je na deželi prav znana zdravilna rastlina. Rase ob potih, na suhih travnikih in pašnikih, po puštem svetu in ob mejah. Belli, včasih nekoliko rožnati cvetovi se odpro junija in vzdrže prav do pozne jeseni. V zdravilstvu rabimo liste in cvete. Liste nabiramo, še preden rman vzcvete, cvetje pa čim se je odprlo.

Rmanov sok rabimo za pomladno zdravljenje, in sicer vzamemo na dan eno do dve veliki žlici presnega soka. Čaj iz rmanovega listja in cvetja zdravi bolezen jeter in ledvic, pomaga pri oslabelosti mehurja, pri zlati žili in pri motnjah mesečne čistice. Za zdravljenje teh bolezni pijemo čaj iz 15 gramov posušenih listov in cvetja na četrtilinko litra vode, in sicer dvakrat na dan.

Pri zasilnosti pljuč, pri kašlju in pri katarju pijemo omenjeni čaj čim bolj vroč. Rmanov čaj kreпча tudi srce in pomaga pri kroničnem že-

ločnem katarju. Proti nespečnosti in splošni oslabelosti po hudi bolezni pijemo zvečer eno skledico rmanovega čaja (pet gramov na četrtilinko litra vode). Če nastopijo splošna oslabelost, putika, krvotok, črevesni katar in oslabelost želodca, pijemo čaj po pol kozarca večkrat na dan (20 gramov listja na pol litra vode). Rmanov čaj je znano zdravilo tudi proti revmatizmu in prehladu.

Namesto čaja lahko vzamemo rmanov izvleček, ki ga pripravimo na tale način: dva kozarca na drobno zrezanega rmana namakamo v štirih kozarcih dobrega špirta, ki smo mu prilili še šest kozarcev vode. To mešanico pustimo pet dni na toplem, nato pa previdno odljemo in precedimo. Tinkturo hranimo v dobro zaprti steklenici v temnem prostoru.

Rmanov izvleček se daje po 10 do 15 kapljic na sladkorju ali vodi pri krvotoku, zlati žili, motnjah pri mesečni čistici, zasluženosti ledvic in mehurja in pri krčih v želodcu in v črevih.

Rmanovo listje uživajo ponekod kot solato ali ga na drobno režejo in z njim potresajo krompir ali z maslom namazan kruh.

Dalje rabimo rmanov čaj za umivanje ran in tvorov. V teh primerih lahko vzamemo tinkturo, ki pa jo seveda močno razredčimo. Zadošča ena žlička tinkture na kozarec vode.

Ptiči skrbje za snago na ulicah

Mnogi ptiči so človeku zelo koristne živali, ker uničujejo po vrtovih in poljih najraznovrstnejši škodljivi mrčes. Nekatere vrste živali ugonablajo tudi kače in druge strupene živali. Ptice roparice, štorklje, hijene in šakali pa žrejo mrhovino, ki bi sicer razpadala pod milim nebom in povzročala morda nalezljive bolezni. Vse to je ljudem že kolikor toliko znano. Malokdo pa ve, da so tudi takšni kraji na svetu, kjer za čistočo po ulicah skrbje le ptiči.

Pa še s kakšno natančnostjo in kako naglo opravljajo ptiči to svojo nalogo. Tako hito, da lahko uspešno tekmujejo z najmarljivejšimi cestnimi pometaći, ki drugod po svetu opravljajo to delo. Le povprašajmo na primer pri carigrskih oblastvih, ali ni res, da žalujejo za psi, ki so se nekoč potikali ob bosporški obali in skrbeli za čistočo po ulicah nekdanje turške prestolnice. Zdaj po Carigradu ni več slišati tistega lajanja. Mesto je počasi postalo dokaj mirnejše in tudi sodobnejše, na zdravstvu pa je vendar precej izgubilo. Tako vsaj trdijo.

Ko je leta 1809. prišel v portugalsko prestolnico Lizbono neki angleški lord, je v svoj dnevnik zapisal tole: »V Lizboni je še zmerom mnogo psov, čeprav so jih Francozi pobili že na desetisoče. Ta pokol je bil sicer nujno potreben, vendar pa so se Portugalci zelo razburili zaradi njega, ker so s psi izgubili edino sredstvo, s katerim so v mestu vzdrževali čistočo.«

V afriški deželi Fezanu, kjer prebivajo muslimanski črnici, je mesto Murzuk z 12.000 prebivalci, ki pa je v njem toliko nesnagne, da se Evropec tam niti ne upa prikazati na ulico, ker se boji, da ne bi nalezil kuge. Kadar pa potem ponoči pridejo na mestne ulice hijene, je mesto kmalu spet odlično počiščeno. Isto se dogaja v Tauregu in v številnih drugih afriških naselbinah, kjer je čiščenje mesta prepuščeno le golemu naključju in kjer je nevarnost pred kužnimi boleznimi še toliko večja, ker se najraznovrstnejši odpadki pariyo na žgočem afriškem soncu.

Tudi po nekaterih krajih v Egiptu in v Arabiji muslimani malo pazijo na čistoto. To službo so povsem prepustili neki ptici roparici, ki kljub temu, da je zakon ne škčiti, uživa popolno varnost med tamkajšnjim domačim prebivalstvom. Ti ptiči v velikih jatah slede tudi puščavskim karavanam, pobirajo odpadke in se z njimi hranijo. Ker spremljajo tudi muslimane, ki romajo v Mekko, se najde vsako leto nekaj gorečih muslimanskih vernikov, ki žrtvujejo precejšnje vsote denarja za varstvo teh ptičev.

V bližini izliva reke Konga skrbje velikanske jate krokarjev za snago ob obrežju. Tam so krokarji skoro čisto udomačeni in ne beže pred človekom, če se jim hoče približati. Zbirajo se v trumah ob morskem obrežju in odnašajo razne odpadke.

V Vera Cruzu v Mehiki, ki je bilo dolgo časa pravo gnezdo rumene mrzlice, so se zdravstvene razmere izboljšale zato, ker so tam začeli skrbeti za čistočo po mestnih ulicah živalski pometaći, in sicer neke vrste jastrebi, veliki kakor purani. Ti se vselej, kadar se jutraj zdani, vržejo na nesnago, ki se je bila prejšnji dan nakopičila po mestnih ulicah, in v nekaj urah je »pometanje« končano. Tudi najmanjši drobci užitnih reči izginejo v žrelih teh vnetih brezplačnih uslužbencev.

V Vera Cruzu vlada varuje te ptice tako rekoč kot punčico v očesu. Izdala je poseben zakon, s katerim je uvedla precej stroge kazni za tiste, ki bi te ptice preganjali ali celo pobijali. V mehkih pokrajine Vera Cruzu je določeno, da mora vsak, kogar zasačijo, da plaša te krilate drobnice, plačati 40 frankov globe. Če bi kdo kakšnega izmed teh ptičev ubil, tudi če bi se to zgodilo po nesreči, mora poleg denarne globe še v zapor.

Po večjih indijskih mestih žive udomačene neke posebne vrste štorklje, imenovane marabuji, ki skrbno čistijo z ulic vsakršno nesnago. Tako so ti marabuji domači in človeku zvesti, kakor pri nas psi. Ob uri, ko pokliče trobenta vojake k obedu, te živali hitro prilete pred vojašnice in čakajo, kdaj bo kdo izmed vojakov vrgel kaj proč. V Kalkuti in v Čandernagoru uživajo ti ptiči tudi zakonsko zaščito in mora vsakdo, ki ubije kakšnega marabuja, odšteti precejšnjo globo.

ran in dovolj doživljajev, da si jih bodo pozimi pripovedovali ob ognju. »In stari Kornstalk je ves divji, pravite?«

Lord Denmor je stopil z velikimi koraki y svoji leseni hiši sem in tja. Virginci, sami vajeni drvarji, so mu jo bili postavili v dveh dneih. »Kornstalk besni kakor bolehen lev, lord. Katahekasa ni nič manj razvnet. Prava sreča, da ždi Logan v gozdu in da se ne ganę... Toda to se lahko izpremeni. In če se Logan spet dvigne...«

»To se lahko spremeni, pravite, Girty? Kako mislite to?«

»Kako? Logan ljubi Tekumzeja, mladega šavana. Ta pa se drži pri rodu Leni Lenapov, pri Bukongahelih. Toda Kornstalk je poslal ponj in ga prosi, naj vendar skuša Logana pregovoriti za bojevanje. In če bo Logan nastopil za vojno, potem bomo vojno imeli, lord...«

»Kdo je šel po Tekumzeja?«

»Črna kača...«

»Vaš brat, Simon Girty?« lokavo vpraša lord.

»Da, moj brat, lord.« mirno odvrne barantač.

»On sodi, da so rdeči ljudje boljši kakor beli. Jaz to lahko razumem.«

Lord se ustavi.

»Tako, tako, vi lahko razumete, Simon Girty? Mar bi tudi vi radi prešli k rdečim?« vpraša zajedljivo.

»To se lahko pač zgodi, lord.« reče barantač in skomigne z rameni.

»Mož, to se upate reči meni, guvernerju angleške krone, meni, ki mu služite kot vohun? In vi pri tem še hočete, da zaupam vašim besedam.« vzroji lord.

»Da, to se vse lahko še zgodi.« ponovi barantač ravnodušno. »Saj je vendar res, da ste spravili moje starše s sveta. Toda tega je zdaj že štirideset let. Midva oba, moj brat Jakob in jaz, sva šla takrat šele tri leta. Kaj veva midva o tem, kar moreva o tem vedeti! Recite mi, lord! Saj so vendar možje iz rodu Senekov bili označeni za morilce... Kar pa midva veva, je tole:

Rdečkožci so vzredili mene in brata. Jaz sem zrasel pri plemenu Onaidov, moj brat pa pri šavanih. Oni so nas hranili, oblačili in vzgojili... Da, vzgojili, lord. Ne znam pisati in ne znam brati, pač pa znam loviti divjačino v gozdu, vohati sovražnika v divjini in najti prijatelja med sovražniki, lord. Tako dobro znam to, da se upam kosati z onim vašim varovancem, ki stoji tamle zunaj, z Danijelom Bunom. Jakob se zdaj imenuje Črna kača in jaz — no, mene že tudi kakorkoli imenujejo. Pa to ni važno...«

Barantač se zasmeje in nadaljuje:

»Skoraj bi moral reči: Črna kača se zdaj tu in tam imenuje tudi Jakob Girty, kajti kača — to je vendar njegovo prvo ime. Da, on ima tudi drugo ime. Ime belokožca, ali to smo izvedeli še le pozneje.«

Lord zamišljen stoji.

»Sodite, kakor hočete, Simon Girty, toda povejte sami, zakaj naj vam zaupam? Po čem naj presodim, da mi govorite resnico?«

»Tega pa res ne vem, lord, kako naj to spoznate. Toda če mislite, da sem prijatelj rdečkožcev, tedaj imate prav. Če hočete vojno, počakajte, da pride Tekumze k Loganu, kajti, če star mož, kakršen je Kornstalk, prosi mlajšega, mora ta ubogati. Tako zahteva indijanska vzgoja, to veste prav tako dobro kakor jaz. Če pa tega ne veste, vam lahko Dane Bun to vsak trenutek potrdi. In če potem Tekumze edini, ki ga Logan še mara, zaprosi Logana, bo Logan gotovo pozival na vojno. Prepričan sem, da išče smrti!

Vohun umolkne in lord Denmor zre zamišljen v njegov temno ožgani obraz. Čez čas pa Girty nadaljuje:

»Vi želite mir, lord. Dobro, tudi jaz ga želim. Zakaj ga hočete, ne vem. (Smehlja se pri teh besedah, toda lord Denmor tega menda niti ne opazi.) Jaz želim mir, ker vem, da bodo šavani vendarle premagani. Irokezov ste se rešili, odkar je Gingvata mrtev. Plemenu Mijamijcev, ki je starem Kornstalku zagotovilo pomoč, ste navlekli na vrat Indijance iz rodu Siju...«

»To ni res, Girty, nimam zvez s plemenom Siju. Sami so šli na bojni pohod.«

Girty se spet zasmehlja:

»Dobro. Vi nimate nobene zveze s plemenom Siju, lord. Vi mi gotovo ne lažete. Toda tu je polkovnik Ficpatrik; pred štiri leti je bil še major, lord, ko je v Čilikotu sklenil pogodbo s šavani. Zdaj preživlja svoje proste dni med plemenom Siju. Potreben je oddiha, tale polkovnik Ficpatrik, in zdaj išče oddiha pri tem plemenu, ki je že od nekdaj sovražno Mijamijcem.«

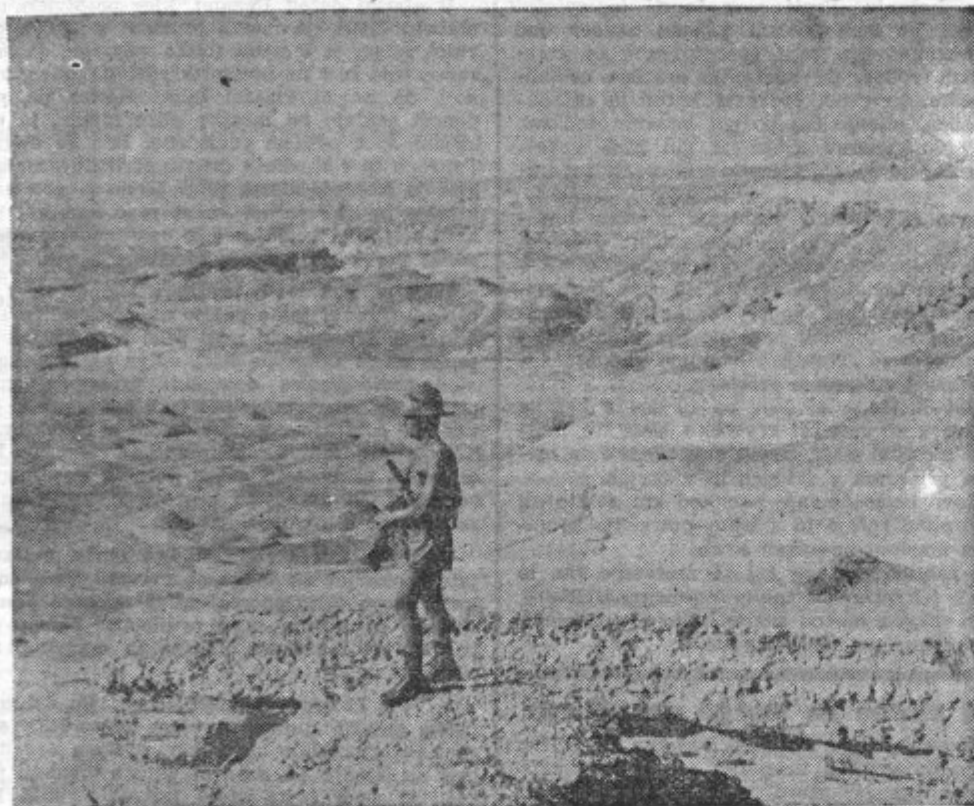
»Ne morem mu zabraniti, da ne bi svojega sodobnega časa preživljal pri Sijuksih. Ficpatrik je pač po svoje vnet za rdečkožce. Miamijce že pozna, zdaj pa očitno hoče spoznati še Sijuks.«

»Kakor koli, lord, on biva med Sijuksi, pa prav to poletje in prav zdaj vpadajo Sijuksi k Miamijcem, zdaj, ko bi šavani lahko potrebovali Miamijce kot zaveznike. Vsi njihovi bojovníki se morajo boriti proti Miamijcem, da branijo svoje živjame. Niti enega moža niso mogli poslati Kornstalku na pomoč. In prav zato morao zdaj šavani prositi za mir... Bister mož, tale Ficpatrik!«

Zdaj pa lord ni mogel zakriti svoj zadovoljni smehljanja.

»In čeprav Kornstalk ni imel na razpolago Miamijcev, bi bila domala propadla vsa vaša vojska, če ne bi bil padel indijanski čarovnik... Samo pol ure kasneje in taborišče ob Kanavhi bi bilo v Kornstalkovih rokah in nič več bi ne bilo generala Levisa. Čarovnikova norost in praznovverje Indijancev sta rešila tudi vas, lord... Zdaj stojite tu pred Čilikotom, toda za vašim hrbtom so Indijanci rodu Leni Lenapov in pred vami šavani, vse naokrog pa je pragozd. Postrelili bi bili vas vse. Zdaj je seveda prepozno. General Lewis je ob Veliki Kanavhi imel srečo, njegove čete so se branile z vašimi, zdaj Kornstalk ne more več zmagati. To ve on prav tako dobro kakor vi, toda on se hoče boriti in umreti. In kaj naj vam koristi mrtev Kornstalk?«

(Dalje.)

V nižavi El Quattara, kjer operirajo zdaj motorizirani oddelki Osi

Z dragocenostmi je pobegnil

Krasen avto je drsel tiho po cesti. Pred eno izmed velikih hiš se je hitro ustavil in iz njega je stopila ne več prav mlada, a vendar zelo mikavna dama.

Iz avta je vzela še majhno usnjeno torbico, potem pa je vratca zaloputnila in švignila v hišo. V prvem nadstropju je trikrat hitro pritisnila na kljuko.

Takoj ji je odprl mlad možki, nenavadno lepo oblečen.

»Vendar si prišla, Dana!« je pozdravil damo. »Od same nestrpnosti bi bil kmalu skoprnel.«

»Ne bodi hud, Branko, mu je rekla in mu ponudila roko, da jo je poljubil. »Prej ni bilo mogoče. Saj veš, da moram biti oprezna.«

»Ali si prinesla vse s seboj?«

»Da, tu je!«

Položila je usnjeno torbico na mizo.

»Sam mi je odprl blagajno, ko sem mi rekla, da bom nesla čistiti dragocenosti k draguljarju.«

Branko si je zadovoljno pomel roke.

»Imenitno. Zdaj mi pa hitro pomagaj, da bova vse pospravila. Prav dosti ne utegneva več.«

Gospa Dana pa se ni zgenila.

»No, kaj pa je?« se je začudil.

»Poslušaj me,« mu je rekla, »če me ne bo h kosilu, bo takoj telefoniral k draguljarju, ali sem še tam. Ta bo seveda povedal, kakor je res, da me sploh ni bilo pri njem, in potem si nakopljeva pravega vruga na glavo! Če bi me nikjer ne bilo, bi najbrže poklical policijo, ker bi si takoj mislil, da se mi je pripetila nesreča ali pa še kaj hujšega, saj sem šla z doma z vsemi dragocenostmi. Misli bi na roparski napad... Ali ne?«

Vprašujoče ga je pogledala.

Branko je samo skomignil z rameni.

»Zato,« je nadaljevala, »je boljše, da grem zdaj še enkrat domov. Videl me bo pri večerji in ne bo ničesar sumil. Potem pojde v klub in se šele pozno vrne. Če odkrije takrat moj beg, nama bo že vseeno. Večerni brzi vlak odhaja ob osmih. Čez tri ure bova že onstran meje. Tam ne bova več v nevarnosti, da bi naju prijeli. Ali se ne zdi tudi tebi, da bo tako boljše?«

»Seveda! Vidiš, na to še mislil nisem. Reči moram, da si pametnejša od mene.«

»Ali se ti kaj čudno zdi?« se je zasmejala. »Saj sem tudi starejša!«

»No, tistih nekaj let!« je malomarno rekel.

»Ti...« Izenada se je preplašeno vzpela k njemu. »Ti... dragi moj, ali... ali me boš pa tudi zmerom ljubil? Zmerom!«

Rahlo se ji je izvil.

»Saj veš, duša, da zame ni druge ženske na svetu...«

»Vidiš, vse ti mislim žrtvovati,« je rekla z drhtečim glasom in mu pogledala v oči. »Svoj dom, svojo čast, svoje premoženje!«

Branko se je nagubalo čelo.

»Ali mi ne zaupaš?«

»Saj ti zaupam! Ali bi ti bila drugače prinesla svoje dragoceno okrasje?«

Njegov pogled je ušel k torbici, ki je ležala na mizi.

»To naj bo samo za skrajno silo,« je tiho rekel. »Samo, da ne bova prišla čez morje s praznimi rokami. Tam bom že dobil denar. Vedeti moraš, da je v Rio vse drugače kakor tu. Poslušaj, Dana...«

»Da, da, Branko, mu je segla v besedo. »Saj sem prepričana, da si poštenjak. Zdaj pa moram iti. Torbico bom pustila kar tu.«

»No, če hočeš,« je dejal kar tako.

»In ob sedmih pridem k tebi. Medtem boš lahko v miru pospravil kovčke in do odhoda vlaka bova imela še uro časa. Torej do svidenja!«

»Do svidenja!«

Med vrati se je še enkrat ustavila.

»Skoro bi bila pozabila... Denar za vozna listka ti moram še dati.«

»Saj se ne mudi tako strašno,« se je branil.

»Zvečer bova imela še dovolj časa!«

Gospa Dana pa mu je stisnila bankovec v roko.

»Le vzemi ga. Za vsak primer, Branko.«

***

Dve minuti pred odhodom opoldanskega vlaka je planil mlad, lep možki k blagajniškemu okencu na postaji:

»Vozni listek do Monte Carla!«

Z majhno usnjeno torbico v roki je potem zbežal po peronu in skočil v najbližji vagon.

Lokomotiva je začela sopihati.

Počasi se je premaknil vlak.

Iz sence na hodniku se je izvila ženska postava.

»Torej res!« je grenko zajecjajala. »Z okrasjem je hotel pobegniti, ne z menoj!«

Potem pa se ji je pokazal hudoben nasmešek na ustnicah.

»No, le počakaj, fantič moj! To boš pogledal, ko odpreš torbico in bodo v njej same črepinje...«

***

V elegantnem kimonu je stopila gospa Dana v moževo sobo.

Soprog je stal pred ogledalom in si naravnaval kravato.

»Ali misliš iti še v mesto?« ga je vprašala na videz presenečeno.

Drug drugega sta varala

Tone je sedel v kotu sobe zatopljen v časopis. V resnici pa ni bil takšno zatopljen, kakor se je kazal, in njegov pogled je skrivaj zmerom iznova švigal tja k Marti.

Marta je sedela v drugem kotu in si zamišljena pilila nohte. V resnici pa ni tako zamišljena pilila, kakor se je zdelo, ker je tudi skrivaj neprestano pogledovala k Tonetu.

Tako je on čital in ona pilila dolgo in brez besede. Ko pa se je Marta, končavši nohte, pripravila, da začne obdelovati obrvi, je Tone odložil list.

»Povej mi,« je začel gubančiti čelo, »kam se odpravljaj, da se tako lepotiš?«

»O,« je odgovorila malomarno »saj vendar ne morem hoditi po svetu z nohti, podobnimi krempljem.«

Ljubljanski podžupan je posetil Novinarski dom

Dne 12. t. m. dopoldne je ljubljanski podžupan komendant dr. Tranchida posetil prostore Novinarskega društva v Novinarskem domu. Predsednik društva g. Železnikar je pozdravil odličnega gosta s kratkim nagovorom, nato pa se je g. podžupan zahvalil s prisrčnimi besedami za prijazni sprejem in pozdrav. Dr. Tranchida je zagotovil novinarjem svojo naklonjenost in izrazil pripravljenost mestne občine, podpirati tudi v bodoče v okviru danih možnosti novinarje in njih stremljenja. Gost ni štedil z laskavimi besedami na naslov naše Ljubljane in je v nadaljnjem pogovoru ponovno naglasil, kako zelo mu je všeč Ljubljana in kako zelo mu je pri srcu njen blagor.

× Okorne živali dočakajo najvišjo starost. Najvišjo starost dočakajo v živalskem kraljestvu okorne živali. Višek doseže želva, ki živi 200 do 300 let. Slon dočaka navadno starost 150 do 200 let. Tudi labod, ki se le redko dvigne v zrak, živi nad 100 let.

× Zamorski otroci se hočejo igrati z belimi lutkami. Po indijskih, kitajskih in afriških mestih krošnjarijo prodajalci, ki nosijo na glavah polne košare velikih in majhnih lutk. Lutke so iz celuloide, porcelana ali pa iz sukna in so oblečene v noše iz raznih evropskih krajev. Vse so pa bele in imajo pšenične lase. Ali one niso takšne zato, ker bi evropske tvornice morda ne marala izdelovati posebnih črnih ali rjavih vzorcev za Vzhod in za Afriko. Nasprotno. Neka tvornica, ki je poizkusila izdelovati črne lutke, je napravila velikansko izgubo, ker jih nihče ni hotel kupiti. Zamorski in malajski otroci se hočejo namreč igrati samo z belimi lutkami, in čim bolj bele so te lutke in čim svetlejšje lase imajo, tolikanj večje veselje imajo ti otroci z njimi.

»Da, draga, v klub moram iti.«

»O, saj res! Danes je tvoj dan. Prav nič nisem na to mislila.«

»Ali morda kaj želiš?« jo je ljubeznivo vprašal.

»Ne, ničesar posebnega. Samo malo pogovoriti sem se mislila s teboj...«

Obrnil se je k njej.

»Ali naj morda ostanem doma?«

»Ne, ne, zakaj bi bil zaradi mene ob zabavo?«

Hotela je že iti. Že je prestopila z nogo. Nežno in zapeljivo so se kazale na mehki svili oblilice njenega telesa.

»Če sem pri tebi, se nič manj ne zabavam,« ji je hitro dejal. »Še bolj...«

Gospa Dana ga je sanjavo pogledala.

»Ali res?«

»Res! Saj sva tako malokdaj sama.«

Ta obtožujoči glas je ženo genil.

Kakor bi se bila zavedala svoje krivde, je povesila glavo.

»Res je. Zadnje čase nisem bila dobra s teboj.«

Ta skesanost se ji je prav dobro podajala.

»No, tako hudo tudi ni bilo,« jo je potolažil. »Vsaka lepa ženska ima svoje mušice. To razumem in prenašam.«

Tedaj se mu je gospa Dana nasmehnila. Ta nasmeh je bil tako miren, srečen...«

»Vendar pa,« je resno dodal, »tako raztresena ne smeš več biti. Da, živčna si postala, ženica draga! Davi sem to spet opazoval. Zahtevala si od mene ključ od blagajne, da bi nesla svoje dragocenosti k draguljarju, in potem, človek se mora smejeti, si namesto okrasja zavila v torbico črepinje razbite vaze, ki sem jih spravil, da bi se kosci ne razdrobili! Zdaj me debelo gledaš, kaj? Najbrže še sama ne veš, kaj si delala. Vidiš, tako raztresena si! Dobro, da sem jaz to po naključju opazil. Nisem ti hotel to takoj povedati, ker si bila že tako dovolj nataktnjena. Toda ko si šla za trenutek iz sobe, sem seveda tvojo zmotno popravil in zdeval v torbico dragulje... Toda kaj ti je? Saj se vsa treseš!

Po Monoju

»Kaj pa z obrvmi? Od kdaj in čemu si krtačiš in mažeš obrvi?«

Porogljivo je skrivila zgornjo ustnico.

»Taka je danes moda.«

Zavil je oči.

»To ni nikak odgovor. Pa ust mi ne krivi, če govorim z menoj, in odgovarjaj mi, če smem prositi manj ujedljivo.«

»Ali nemara iščeš prepira? Potem pa le odkrito povej!« je užaljeno menila Marta.

Požrl je slino.

»Ne iščem prepira, toda ti se izvijaš mojemu vprašanju. Vprašam te tedaj jasno in odkrito: Kam se odpravljaj, kaj imaš v mislih?«

Nedolžno in neodločno je zmajala z glavo.

>Nič posebnega nimam v mislih in sama ne vem prav, kam se odpravljam. Morda pojdem v kino ali pa spremim staro k šivilji ali pa nemara skočim mimo grede v kavarano 'Evropo', da odigram partijo šaha s Francetom.

>Ha! je vzkipel in spustil pest na mizo.
>Zakaj se razburjaš? se je začudila s prirodnostjo. ki je bog ve zakaj spominjala na novo rojenega pingvina.

>Ha! je zagrgal in planil na noge. Tedaj skočič nemara mimo grede k Francetu v kavarano 'Evropo'?

>Zakaj pa ne?<
Zaškrtal je z zobmi.

>A jaz ti rečem, da ne pojdeš. Če pa navzlic temu pojdeš, bo škandal, kakršnega tista kavarna še ni videla, kar stoji. Pograbil ti bom pabalina izza igralne mize in ga tako obdelal, da bodo gostje in natakarkji pridrvili z vseh strani gledat, kaj se godi.<

Srepe so je Marta zagledala v Toneta.

>Tone, je zajecjela v skrbeh, >ali te je nemara pičila strupena muha?<

>Molči, žena, je zarezal Tone, >tvoj svetohlinski obraz me ne more preslepiti, preveč premetena komediantka si. Mene ne boš in tudi on me ne bo. Al misliš, da ne vidim, kaj se pripravlja za kulisami kako zaljubljeno te zmerom gleda in kako srečna mu vselej vrača pogled in kako zmerom vzdihujeta drug drugemu?<

Marta je vsa obupana sklenila roke.
>Tone, je zagostolela, >če prav razumem, si ljubosumen na Franceta, na to nikoli obrito nesrečo, ki ima vrhu tega kravato zmerom skrajno nerodna zavezano.<
Tone je od osuplosti zazijal.

>Kaj, je zajecjal, >ali prav čujem in so tvoje besede glede Franceta res poštena in res nisi zaradi njega hotela v kavarano 'Evropo' in ti je on res čisto lanski sneg?<

Marta se je srebrno zasmejala.
Tone je ganjen razprostrl roke.
>Veš, ljubljena žena, je zavzdihnil, >moja prevelika ljubezen in v zvezi z njo moje glodajoča ljubosumnost sta me za trenutek zaslepili. Ali mi moreš odpustiti?<

Marta je brez besed pobesila glavo in Tone je pritisnil poljub na njeno teme.

Vzel je klobuk in palico in pomirjen zapustil zakonsko stanovanje.
Marta je gledala za njim, dokler niso njegovi koraki počasi zamrli.

>Ne, kaj takega, France in jaz, se je zgrozila. >To bi bila prav zares zablodna okusa.<
Stopila je k telefonu in poklicala številko.

>Halo, Dušan, ali si ti? Poljubček! Oprosti zamudico, imela sem smešen prepirček s svojim možem povem ti ga ustmeno. Takoj se oblečem. Najkasneje čez pol ure bom pri tebi.<

Med tem je Tone stopal po resti.
Na oglu je postal in pomignil avtomobilskemu izvoščku.

>Potegnite me naglo do železniške postaje!<
Tone je stopil v avto in si zapalil cigareto.

>Hihihi, se je zasmel pred se, od časa do časa je tako prizerček ljubosumnosti čisto dobra reč, žena vsaj pozorna ne postane.<
Udobno se je naslonil na blazino in se peljal do postaje, kjer je bil dogovorjen z dražestno nlesalko Elviro.

R. L.

Sončni mrk se je dobro videl

Letos smo imeli že dva mrka. V avgustu je luna čisto mrknila, dne 10. septembra pa smo videli delen mrk sonca. Sončni mrk je v Ljubljani zavzel le 0.31 sončne oble v premeru, to je slabo tretjino, medtem ko je bil obseg drugod mnogo večji. Začetek mrka je bil ob 17.45. Najlepše se je mrk videl okoli 18.32. Človek je lahko opazoval, kako se je pred soncem gibala bela ploskev, ki je bila zgoraj na desni strani odrezana v srpasti obliki. Po 18.32 se je ta srpasti odrezek dvignil višje in je stal navpično. Okoli ploskve so se vrstili barvni kolobarji, pojavil se je za trenutek temnomoder, po večini pa so prevladovali rdeči kolobarji najrazličnejših odtenkov — živordeči do svetlordečih. Kdaj se je pri nas sončni mrk nehal,

ni bilo mogoče opaziti, ker se je sonce pred zatonom skrilo za oblake. Konec sončnega mrka je bil nekaj minut pred zatonom, to je okoli 19.15.

Redki so ljudje, ki doživje popoln sončni mrk, ki se pojavi na primernih krajih vsakih 360 let. Popoln mrk traja kvečjemu osem minut. V starih časih so se ljudje v svoji veliki praznovernosti sončnega mrka, zlasti popolnega, silno bali, ker so verjeli, da je pomenil napoved strašnih dogodkov, tako vojne, kužnih boleznii ali vremenskih nesreč. Dandanes, ko človek ve, da senca na soncu ob mrku povzroča luna, se ljudje tega pojava več ne boje in pri tem ne mislijo kakor v starem veku, da hoče strašen zmaj požreti sonce.

DOMAČE NOVICE

Izredno vroč in sušen september

Tako toplega in suhega septembra, kakor ga imamo letos, se ne spominjajo niti najstarejši ljudje. Dnevna toplota se skozi ves september giblje okoli 30 stopinj Celzija. Višek je bil dosežen 4. septembra z 32.50 stopinje Celzija. Noči so sicer malo hladnejše, vendar še zmerom za september izredno tople.

Izredno toplo vreme je seveda prijetno za kopalce, ki se pač tudi že vrsto let niso mogli v tem času več kopati. Zal le, da suša ni koristna letini. Potreben bi bil izdaten dež. Preteklo nedeljo je že kazalo, da bomo deležni obilne mokrote. V Ljubljani smo imeli zvečer kratek naliv, a izsušena zemlja je mokroto tako popila, da drugega dne ni bila prst niti vlažna več.

Letošnje leto zelo spominja na vojno leto 1917., ko je zemlja kar zevala od žeje in so od suše rumeneli fižol, zelje in turščica. Samo vinogradniki so tedaj pridelali imenitno kapljico. Tudi letos kaže, da bo vinski pridelek odličen. Vendar pa tudi vinogradi potrebujejo nekaj mokrote. Upamo, da bo v trenutku, ko bo list izšel, že dež napojil izsušeno zemljo.

* **Temeljita kazna za krivično ovaduštvo.** Poveljstvo napadalnega oddelka Črnih srajc v Ljubljani je sklenilo prijaviti vojaškemu sodišču neko Ano Trčkovo, rojeno v Ljubljani in stanujočo na Tržaški cesti 5, ker je zakrivila zločin obrekovanja. Trčkova je namreč ovajala Slovence, o katerih je vedela, da niso krivi, in jim pripisovala posest orožja, streliva in komunistične propagandne tvarine. To je delala z namenom, da bi bile obsojene osebe, katerim je dolgovala denar, do katerega je prišla v zadnjem času na slepanski način. To odločitev poveljstva napadalnega oddelka Črnih srajc bo naša javnost nedvomno pozdravila z velikim zadovoljstvom, saj gre v čenem primeru za onemogočenje posla nizkotnim dušam, ki z izmišljenimi ovadbami spravljajo v nesrečo cele družine.

* **Združenje kmetovalcev opozarja,** da še mnogo kmetov ni dvignilo dovoljenj za prehod pre-

ko kontrolne črte v svrhu obdelave polja. Zglašijo naj se čimprej v pisarni, Gosposvetska cesta 2-I, in sicer med uradnimi urami od 8. do 12. in od 4. do 7. Za nekatere je že odobren prehod preko bloka Studenec-Ig, medtem ko za one prosilce, ki jim je izstavila lasc'apassare karabinijska postaja Vevče, odobrenja še ni. Rešitve prihajajo vsak dan v manjšem obsegu.

* **Upokojeni ravnatelj Anton Zorko je umrl.** V visoki starosti je v ljubljanski bolnišnici umrl g. Anton Zorko, ravnatelj pomožnih uradov bivše banske uprave v pokoju. Rajnik je bil po rodu iz Celja. V domačem mestu je obiskoval gimnazijo, po odslužitvi vojaškega roka pa je stopil v službo pri vladi v Triestu. Po razpadu Avstro-Ogrske je prišel v Ljubljano, kjer ga je takratna pokrajinska vlada imenovala za ravnatelja pomožnih uradov. Bil je odličen uradnik in kremenit značaj. Pokojnik zapušča vdovo Milko iz ugledne Tomazinove rodbine iz Smartnega pri Litiji. Pokojniku ohranimo blag spomin, hudo prizadeti rodbini pa izrekamo sočalje!

* **Smrt dobre vzgojiteljice.** V šmihelskem samostanu šolskih sester je umrla v visoki starosti ravnateljica tamošnje meščanske šole sestra Marija Alojzija Teranova. Pokojna je bila po rodu iz Podbrezlj na Gorenjskoni in je že dolgih 44 let posvečala vse svoje življenje vzgoji mladine. Še letošnje leto je predsedovala mali maturi svojih učenk. Bila je splošno spoštovana. Naj ji bo naša zemljica lahka!

* **Dobra letina turščice se obeta.** Iz Rima poročajo: V avgustu je bilo vreme za kmetijstvo v Italiji prav ugodno. Zadostne padavine so omogočile lep razvoj turščice, ki obeta prav dobro letino. V kratkem bo spravljen pridelek zimskega krompirja tudi v severnih pokrajinah. Pridelek otave je ugodnejši od pridelka sena spričo zadostnih padavin v avgustu. Nedavno so bile določene najvišje odkupne cene tudi za ajdo, proso in nekatere druge vrste žita, za katere veljajo zdaj enaki predpisi kakor za krušno in krmilno žito.

* **Uprave občin Tomišlja, Starega trga ob Kolpi, Mozlja in Črnomlja-okolice razpuščene.** Visoki komisar je odredil, da so razpustili uprave teh občin. Za izredne komisarje so postavljeni: v Tomišlju Josip Modic, v Starem trgu ob Kolpi Josip Mihelič, v Mozlju Sebastijan Pasterk in za Črnomelj-okolico Pavel Klemenc.

* Obdelovalcem ljubljanskih mestnih zemljišč.

Mestna občina ljubljanska je odstopila prebivalcem mnogo svojih zemljišč za obdelovanje, da si olajšajo preskrbo z živili. Že pomladi so pa sosedje lahko opazili, da so ti vrtnarji in kmetovalci sicer prav lepo obdelali svoja majhna zemljišča in otrebill njivice kamenja, vse to pa mirno pustili na robu svojih vrtov kar ob cestah. Med letmi so se taki kupi še večali in nikakor niso bili v okras okolice. Ko so pa zdaj začeli pridelke pospravljati, mnogi puščajo velike kupe najraznovrstnejših odpadkov kar na zemljiščih. Zato opozarjamo, da morajo vsi, ki jim je mestna občina dala zemljišča za obdelovanje, ta zemljišča imeti vedno v redu. Posebno pa morajo jeseni spraviti z njih tudi vse odpadke. Samo tisti, ki bo zemljišče pustil v redu, bo prihodnje leto spet dobil zemljišče za obdelovanje.

* **Pooblastitev družbe »Emona« za nakup posestev.** Visoki komisar za ljubljansko pokrajino je odločil: Družba Istituto Agricolo Immobiliare »Emona« v Ljubljani se pooblašča za nakup nepremične imovine, lasti nemških državljanov ali tukajšnjih Nemcev, ki se izselijo iz ljubljanske pokrajine v smislu zadevnega italijansko-nemškega sporazuma, skupno z vknjižbo lastninske pravice glede te imovine v zemljiški knjigi. Ta pooblastitev se nanaša tudi na vknjižbe, ki izvirajo iz razdružitve skupnosti nerazdeljenih deležev nemških izseljencev ali drugih solastnikov v smislu določb naredbe z dne 11. julija 1942-XX št. 143, kakor tudi na nakup nepremične imovine tistih tukajšnjih Nemcev, ki bivajo v inozemstvu, in na morebitne sledeče razdelitve v smislu naredbe z dne 14. julija 1942-XX št. 144.

* **Kmetijski pridelek v Zvezdi je bil prav dober.** Med mnogimi drugimi ljubljanskimi mestnimi zemljišči je bila letos tudi Zvezda zasajena predvsem s krompirjem. Mestna vrtnarija je ta veliki vrt sredi mesta tako skrbno obdelovala, da je bila Zvezda za zgled, kako je treba pravilno obdelovati vojne vrtiče. Dobri namen mestne občine, da bi s pridelkom založila svoje socialne zavode, je bil v veliki meri dosežen, saj je bilo v Zvezdi pridelano 10 krat toliko krompirja, kakor ga je bilo posajeno.

Podžupan komendantor dr. Salvator Tranchida si je ogledal kopanje krompirja in z velikim zadovoljstvom poslušal poročilo vodstva mestne vrtnarije o dobri letini.

* **Tudi gobarji komaj pričakujejo dežja.** Poletnih gob je bilo letos precej. Zdjaj bi pa začele rasti že jesenske gobe, če bi zemlja ne bila tako izsušena. Med prvimi jesenskimi gobami so že pred tedni začele rasti kravčace, ki jih je pri nas vselej ob začetku jesenske sezone največ. Zdjaj pa je rast čisto ponehala. Ni niti toliko vlage, da bi segnile vse gobe, kar jih je zrastle prej zato dobiš zdaj v gozdu čisto izsušene stare gobe. Upanje je pa še zmerom, da bodo gobe še zelo rasle, ko bo zemlja primerno namočena.

* **80 kg drv za osebo razdeljujejo trgovci s kurivom** takim strankam, ki nimajo ne zaloge drv, ne plina in ne lastnega gozda. Vsem strankam se priporoča, naj skrbno varčujejo z zdaj dobljenim kurivom, da ne bo neprijetnih presenečenj. Tisti, ki so za september že dobili po 25 kg drv za osebo, lahko brez ponovnih predložitve potrdil dobe še po 55 kg drv za osebo, vendar pa pri istem trgovcu, kjer so zdaj dobili drva. Drva dob' pri trgovcu s kurivom samo tisti, ki predloži mesarsko knjžnico iz potrebno potrdilo hišnega gospodarja.

Trieste — Gorizia

Smrt uglednega pravnika. Pred dnevi je v visoki starosti 87 let umrl v Goriziji bivši podpredsednik višjega deželnega sodišča v Triestu g. vitez Hinko Cazafura. Služboval je v Gorizii in drugod. V zakonu, ki je trajal le kratek čas, se mu je rodil sin, inženjer kemije, ki je bil lastnik znane trgovinskega podjetja v Mariboru in živi zdaj v Ljubljani. Pokojnik je bil izredno vesten in dober sodnik in mož milega značaja. Na lastno željo so ga pokopali v njegovem rojstnem kraju v Tolminu. Ohranjen mu bo trajen spomin pri vseh, ki so ga poznali. Žalujočim svojcem sočalje!

Iz Hrvatske

Italijanska kmetijska razstava v Zagrebu. Italijanska razstava za osuševanje in obdelovanje zemlje na zagrebškem velesejmu zbujala veliko zanimanje javnosti. Ogledali so si jo tudi dijaki kmetijske šole iz Križevcev ob spremstvu svojega ravnatelja. Sprejel jih je dr. Lenzi in spremljal skupino v vseh paviljonih pojasnjujoč podrobno razna izboljševalna dela.

Prepoved nočnega kretanja. Veliki župan velike župe Prigorja je izdal odlok, s katerim je od 1. septembra naprej od 9. zvečer do 5. zjutraj prepovedano kretanje na vsem področju omenjene župe.

Devet smrtnih obsodb naglega sodišča. Potujoče naglo sodišče v Zagrebu je 27. avgusta obsodilo na smrt 29 letnega Čopa Franja, ker je imel

osem dni na stanovanju komunistko Anko Gerovac in je ni prijavil; 43 letno Ano Ločičnikovo iz Trbovelj, ker je širila vznemirljive vesti in imela na stanovanju Anko Gerovac ter je ni prijavila; 32 letnega Ivana Cvirna iz Leskovca, ker je širil lažne vesti in imel na stanovanju Anko Gerovac neprijavljeno; 32 letno Kristino Cvirnovo iz Gornjega Leskovca, ker je širila lažne vesti in imela Anko Gerovac neprijavljeno na stanovanju; 32 letno Antonijo Gmazovo iz Brežic, ker je širila lažne vesti in imela Anko Gerovac neprijavljeno na stanovanju; 22 letno Tončko Ramšakovo iz Guštanja, ker je širila lažne vesti in imela na stanovanju neprijavljenege Steva Vargovića; 45 letno Marijo Dobričev, ker je širila lažne vesti in imela na stanovanju neprijavljenege Vladimira Radoševića; 53 letnega Slavka Vukića, ker je širil lažne vesti in imel na stanovanju neprijavljeno komunistko s pridevkom Crna. Smrtna kazen nad vsemi je bila že izvršena. Dragutin Majetić in Blanka Knježevića, ki sta bila obtožena enakih prestopkov, sta bila od Poglavnika pomiloščena na pet let hude temnice. Naslednji dan je naglo sodišče v Zagrebu obsodilo 32 letnega Maksa Pogorelica z Vinskega vrha v občini Sv. Miklavžu pri Ptuj, ker je izpuštil iz občinskega zapora v Samoboru Franja Boršiča in šel v gostilno z njim pit. Aretirani Boršič je Pogorelcu nato pobegnul. Smrtna kazen je bila že izvršena.

Iz Gorenjske

90 letnico je praznoval te dni Janez Kosec, po domače Šmajdov oče, v Vodicah. Kljub visokim letom še opravlja vsa kmečka dela. Še mnogo let!

Smrt priljubljenega živinozdravnika. Pred dnevi je umrl okrajni živinozdravnik g. Vinko Bedenk iz Kranja v 45 letu starosti. Pokopan je bil ob veliki udeležbi Gorenjcev na novem kranjskem pokopališču. Blag mu spomin!

Smrt ugledne žene na Bledu. Na Bledu je umrla ugledna ga. Katarina Rusova, rojena Westrova, v starosti 74 let. Zadelala jo je bila kap. Pokopali so jo ob veliki udeležbi prebivalstva. Blag ji spomin! — Na Jesenicah sta umrla tvorniški mojster g. Matija Aschauer, star 66 let in tvorniški upokojenec g. Ludvik Modre, star 72 let. Pogreba obeh se je udeležilo mnogo ljudi. Blag jima spomin!

Iz Spodnje štajerske

Pri Gospe Sveti imajo najstarejšo gospodinjsko šolo v Nemčiji. Na deželni gospodinjski šoli pri Gospe Sveti, ki je najstarejša gospodinjska šola v Nemčiji in se je na njej izbrzilo že tudi dosti kranjskih deklet, je te dni slovesno zaključila šolsko leto. Pri tem je bilo sporočeno, da bo šola prihodnje leto praznovala svojo 60-letnico.

Odpovedana konjska dirka. Zaradi naredb drzavnega ministra za prehrano in kmetijstvo je bila odpovedana dirka v Cvenu pri Ljutomeru, ki bi se morala vršiti v nedeljo 13. septembra. Kakor znano so letošnje prireditve konjskih dirk v vsej Nemčiji omejene na najnižje število.

Starodavno hišo so izkopali. Na Rifniku pri št. Juriju blizu Celja so starinoslovci graškega deželnega muzeja odkopali temelje starinske hiše. Pri tem so našli kovinske okove, koščen glavnik z živalskimi okraski in lončeno posodo z zanimivimi vzorci. Našli so tudi novce, ki je bil kovan v vzhodnogotski prestolnici Raveni za časa kralja Atalarika (l. 526. do 543.). Po tem sklepajo, da je bila na Rifniku v šestem stoletju vzhodnogotska nasebina.

Strela je zažgala domačijo. V Mežiški dolini je razsajala nevihta. V Prevaljah je treščila strela v domačijo kmetovalca Jakoba Libnika, po domače Praperja. Domačija je pogorela do tal.

POČITNICE

Za mestne otroke, potrebne oddiha, so določili kraj, kamor so šli čez počitnice. Tam so iskali družine, ki bi vzele otroke v oskrbo. Občinski tajnik je zato prebral v nedeljo po maši naslednji razglas: »Vaščani, ki hočejo dobiti letos otroke, naj se oglase pri županu, ki jim jih bo priskrbel.

ČUDNO JE TO

A: »Čudne reči si ljudje dandanes izmislijo; voz brez konj, brzjav brez žice, smodnik brez dima...«

B: »Da, da, samo dote brez ženske si nihče ne izmislil...«

V ŽALOVANJU

Gasper: »Ali je bil vaš stric do poslednjega trenutka pri zavesti?«

Miha: »Tega še ne vem, ker bodo oporoko odprli šele čez dva dneva.«

SMEŠNICE

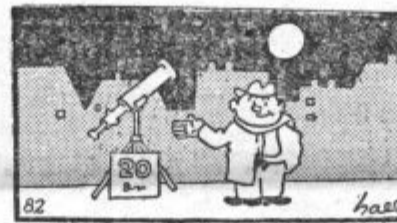
Jaka je postal zvezdoslovec

V poslednjih teh dneh, ko na mrk smo kar dvakrat čakali, so v Jakičevi glavi izvirni domisleki vstali. Postavil si mož na dvorišču je dolg daljnogled in kazal za novce ljudem je na luno razgled.

Ko mesec še tanek kot srp je na zemljo zijał, pogled le deset je stotink radovedneža stal. Ko mesečev srp je izdatno se odebelil, prebrisani Jakec je ceno razgledu navil.

Razume se: večji na luno je polno razgled, približ zdaj na ceno petnajst stotink je še pet. A nič kaj veselo prebrisanec se ne drži, na lim se njegov pač premalo ujame ljudi.

DOBER MOZ

Lekarinar, ki ima nočno službo, skoz linico precej okajenemu možu: »In vi me zaradi enega aspirina budite ob trah zjutraj?«

»Oprostite, toda moja žena je navajena, da ji vselej nekaj prinesem!«

NIČ GA NE OSTANE

Zorica: »Očka, pravijo, da je žena druga polovica moža, kajne?«

Očka: »Res, pravijo tako.«

Zorica: »A če se mož dvakrat oženi, potem ne ostane od njega nič.«

V GOSTILNI

Natakar: »Gospod šef, kaj naj napravimo s tem gostom, ki mu nobena jed ni po volji? Ena mu ni dovolj mastna, druga je premalo popoprana.«

Gostilničar: »Kar meni ga prepustite. Ko mu popopram račun, bo že zadovoljen.«

UZALJEN

Sodnik (obtožencu): »Kako se pa pišete?«
Obtoženec: »Gospod sodnik, tolikokrat sem že stal pred vami, pa se delate, kakor da me še zmerom ne poznate.«

NESRECA

Jaka: »Z obema ženama sem imel smolo...«
Matija: »Res?«

Jaka: »Da, prva mi je ušla...«
Matija: »In druga? ...«

Jaka: »Ta pa noče.«

ODDALJENO SORODSTVO

A: »Ali je gospod Koprivec kaj v sorodu z vami?«

B: »Da, v daljnem sorodstvu je. On je tretji mož druge žene mojega prvega moža!«

SODOBNO DETE

Kuharica odhaja, ker se bo omožila. Mali Jakec kriči za njo: »Kadar se boš ločila, pridi spet k nam!«

PO SVETU

× Soudelženci pri Heydrichovem umoru obsodeni na smrt. Iz Prage poročajo, da je izredno sodišče v Pragi na svoji javni razpravi 3. septembra obsodilo na smrt starešina češke narodne cerkve v Pragi Jana Sonnewenda, škofa omenjene cerkve Gorazda, ki ima meščansko ime Matej Pavlik, kaplana češke narodne cerkve v župniji Karla Boromejskega v Pragi dr. Vladimira Petrika in dušebrižnika iste cerkve Vaclava Cikla. Sodba je bila izvršena z ustrelitvijo. Sodišče je izreklo tudi zaplembo premoženja obsojencev, ki so morilecem češkega protektorja Heydricha nudili zatočišče v cerkvi Karla Boromejskega v Pragi, jim prinašali hrano in jih tudi sicer podpirali.

× V Zuiderskem jezeru so odkrili starodavne predmete. Pri osuševalnih delih v Zuiderskem jezeru na Holandskem so našli zanimive stare predmete, ki pričajo, da je to poplavljenno ozemlje bilo nekdanj obljudeno. Našli so dva vodnjaka. V enem izmed njih so odkrili štirinajst človeških lobanj. Posebno zanimiv je čoln, izdelan iz debla. Izvor tega vozila je še neznan. Našli so naposled še nagrobnike z napisli.

× Moč človeka in živali. Živali se ne razlikujejo samo po svojem videzu, tudi njih moč je zelo različna. Za medveda vemo, da s šapo lahko tako udari človeka, da ga ubije. Konj lahko preteče velikanske daljave, ker ima silno moč v svojih nogah. Tudi nekatere manjše živali imajo neprimerno večjo moč, kakor bi človek sodil po njih velikosti. Bolha je ena najmočnejših živali. Ako bi bil človek razmerno tako močan, kakor je ona, bi lahko skočil 20.000 kilometrov daleč, z nekaj skoki pa bi preletel ves ekvator. Pa črček in murn! Če bi imel človek razmerno tako močan glas, bi ga lahko slišali 1500 km daleč. Polž slinar lahko vzdigne breme, težko 1 kg. Človek bi potemtakem moral vzdigniti 50.000 kg.

× Žabe so na Japonskem posebne slaščice. Japonski sladokosci imajo žabe za posebno slaščico. Zato žabe v ondnotnih krajih na debelo pokončavajo in jih je le težavno dobiti. Zato ni nič čudnega, če je plačal neki japonski bogatin za dve veliki žabi najboljšo vrste okoli dva tisoč lir.

× Po asteški veri imamo že peto sonce. Med Asteki v Mehiki se je ohranila prastara ljudska vera. Po njej so bila že štiri sonca, ki so ugasnila in se pomladila v novo sonce. Zdajšnje naše sonce naj bi bilo že peto, ki nam daje svetlobo in toploto.

× Nebotičnike so gradili že v starem veku. Nebotičniki niso izum našega časa, kajti ljudje so jih poznali že v starem veku. Že v stari Cartaviji so imeli do 10 nadstropij visoke hiše. V starem Rimu so tudi gradili velike stanovanjske hiše. Ker so se ljudje čedalje bolj navduševali za večnadstropne hiše, je bil rimski senat naposled prisiljen določiti največjo višino stanovanjskih hiš na 20 metrov. Tudi v starem Euzantu so okrog l. 400. po Kristu gradili 14 do 16 nadstropij visoke.

× Arabska vraža o nevarnosti hudega pogleda. Na Vzhodu je zelo razširjena vraža o pogubni sili hudega pogleda. Arabec imenuje to zlobno moč elain. Posebno otročički so po mislih Arabcev izpostavljeni tej zlobni sili, zato jih skrbno čuvajo pred njo. Človeku pa ne škoduje samo hudi pogled, marveč tudi slike in zlasti fotografski aparat. Lahko se ti še posreči silkati beduinske žene, toda če hočeš slikati njihove otroke, ti poročajo, da sicer nimaš hudobnega pogleda, da pa nimajo dokazov, da bi bil aparat prijazen. Ako takega otročička zaboli naslednjo noč trebuh, mias lahko naenkrat vse mamice na grbi. Uspešnih sredstev proti temu poznajo na Vzhodu precej. Najuspešnejše sredstvo je stekleni gumb, rumeno in modro obrobljen in s črno piko na beli ploskvi. Tudi listki s svetlimi izreki, kovani novci, lasne pletenine, preluknjani modri kamni, zvita žica ali vozli se dobro obnesejo. Konje, velblode in bivate zavarujejo z modrimi steklenimi biseri, ki jih vpletejo v repove ali grivo. Za Mohamedanca je posebno učinkovita vrečica prahu z Mohamedovega groba ali nekaj kapljic vode iz svetega vodnjaka Zamzana v Mekki. Stari Rimljani so menili, da posebno česen učinkuje na vpliv hudega pogleda. Istega mnenja so Turki še danes. Otroci nosijo glavice česna pod čepicami ali pa imajo okoli vratu obešene vrečice s česnom. Hud pogled lahko povzroči marsikaj: rahlo nerazpoloženje, pa tudi najhujšo bolezen in celo smrt. Vraža v elain sega pri Arabcih celo v vrste izobražencev,